

การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์
ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557

ปริญญานิพนธ์
ของ
อัญชลิตา อินทะไชย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารานเทศศึกษา
สิงหาคม 2560

การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อัญชลิตตา อินทะไชย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557

บทคัดย่อ
ของ
อัญชลิตา อินทะไชย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
สิงหาคม 2560

อัญชลิตา อินทะไชย. (2560). การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557. ปรินทิฟอนซ์ ศศ.ม.
(สารสนเทศศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์สมชาย วรรณฐานิกร, รองศาสตราจารย์พา
พันธ์เมฆา.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์บทความที่ปรากฏในวารสารทาง
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ
และสถานภาพของผู้เขียนบทความ รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทาง
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ
และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ
แบบบันทึกข้อมูลบทความและแบบวิเคราะห์บทความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ

ผลการวิจัยมีดังนี้ ขอบเขตเนื้อหาที่พบมากที่สุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน
351 บทความ (ร้อยละ 25.36) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
จำนวน 265 บทความ (ร้อยละ 19.15) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 244 บทความ
(ร้อยละ 17.63) ตามลำดับ ประเภทบทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการมากที่สุด จำนวน
785 บทความ (ร้อยละ 56.72) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 504 บทความ (ร้อยละ 36.42)
และบทความทั่วไป จำนวน 66 บทความ (ร้อยละ 4.77) ตามลำดับ สถานภาพของผู้เขียนบทความที่
พบมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,355 คน
(ร้อยละ 79.33) รองลงมา คือ กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ จำนวน 349 คน (ร้อยละ 20.44) และกลุ่มไม่ปรากฏ
วิชาชีพ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.23) ตามลำดับ

พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความ พบว่า บทความที่มีขอบเขต
เนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด มีจำนวนเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้ม
เพิ่มขึ้น พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความ พบว่า บทความวิจัยมีจำนวนเพิ่มขึ้น
มาก ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบทความทั่วไปและบทความวิชาการมี
จำนวนบทความลดลง ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้มลดลง พัฒนาการของบทความจำแนก
ตามสถานภาพของผู้เขียนบทความ พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจำนวน
เพิ่มขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

CONTENT ANALYSIS OF ARTICLE IN LIBRARY AND
INFORMATION SCIENCE JOURNAL PUBLISHED BETWEEN 1997-2014

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts degree in Information Studies
at Srinakharinwirot University
August 2017

Anchalitta Inthachai. (2017). **Content Analysis of Article in Library and Information Science Journal Published between 1997-2014.** Master's thesis, M.A. (Information Studies). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Assoc. Prof. Somchai Warunyanugrai, Assoc. Prof. Pawa Panmekha

This research aimed to analyze the articles in Library and Information Science journals, in terms of the scope of the content, the type of article and the status of the author including examining the development of the articles, divided by the year of publication.

The population of this research were Library and Information Science articles in Library and Information Science Journal and published between 1997 to 2014. There are one thousand and three hundred and eighty four articles in seven journals. The articles were analyzed using article data sheets and article analysis sheets. The data was analyzed using statistics and a percentage.

The results of this research indicated as follows: the most scope content of articles in Library and Information Science journal was information technology, three hundred and fifty one articles (25.36%), background on Library and Information Sciences, with two hundred and sixty five articles (19.15%), library services, with two hundred and forty four articles (17.63%) respectively. The most frequent type of articles was in academic articles, seven hundred and eighty five articles (56.72%), research articles, with five hundred and four articles (36.42%), general articles, with sixty six articles (4.77%) respectively. The most frequent status of the authors of articles were Library and Information Science professionals, one thousand and three hundred and fifty five authors (79.33%), other professionals, with three hundred and forty nine authors (20.44%), none professional appearance, with four authors (0.23%) respectively.

The content of the articles involving the library services increased from 1997 to 2014 and an upward trend. The research articles increased from 1997 to 2014 and an upward trend. But general articles and academic articles decreased from 1997 to 2014 and a downward trend. The instructors and students in Library and Information Science increased during the period of 1997 to 2014 and an upward trend.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557
ของ
อัญชลิตา อินทะไชย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์จักรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(รองศาสตราจารย์สมชาย วรรณญาณไกร) (รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา) (อาจารย์ ดร.ศุภรชตรา แสนวา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมชาย วรรณญาณไกร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์สมชาย วรรณุญไกร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน ประธานคณะกรรมการสอบปากเปล่า ปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ศุภรรรษตรา แสนหา คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ และ คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ให้ คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง จนกระทั่ง ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นางไพจิตร เกิดอยู่ นางสาวโชติกา ประพฤทธิกุล นางปภาดา น้อยคำยาง และนางสาวเปรมฤดี แทนมาลา ที่กรุณาสละเวลาทดสอบเครื่องมือในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอบคุณสามี ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจอย่างดีเยี่ยมตลอดเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

อัญชลิตตา อินทะไชย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การวิเคราะห์เนื้อหา	11
ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา	11
ความสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหา	12
วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	13
ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา	14
ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา	14
วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	17
วารสารบรรณศาสตร์ มศว	17
วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	18
วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	18
วารสารสารสนเทศศาสตร์	18
วารสารห้องสมุด	19
วารสารสารสนเทศ	20
วารสารอินฟอร์เมชัน	20
วารสารโดมทัศน์	20
วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	21
วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	21
การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	22
ด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ	22
ด้านประเภทบทความ	37
ด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
การกำหนดประชากร.....	47
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การวิเคราะห์เนื้อหาและการบันทึกข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	84
วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก	105
ภาคผนวก ข	108
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	112

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ จำแนกตามรายชื่อวารสาร.....	47
2 ผลการทดสอบความเที่ยงของการบันทึกข้อมูล.....	53
3 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	63
4 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	71
5 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและ ช่วงปีที่พิมพ์.....	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	69
2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	72
3 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและ ช่วงปีที่พิมพ์.....	78
4 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	79
5 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์.....	80
6 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุดและช่วงปีที่พิมพ์.....	81
7 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและช่วงปีที่พิมพ์.....	82
8 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและ ช่วงปีที่พิมพ์.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้า วิจัย ในทุกสาขาวิชา ทำให้พบองค์ความรู้ใหม่ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งความรู้เหล่านี้ได้เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิชาการ ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร เพื่อให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้ที่สนใจได้ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในแต่ละสาขาวิชาอย่างกว้างขวาง วารสารจึงเป็นทรัพยากรสารสนเทศสำคัญที่เป็นเครื่องมือช่วยเผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการที่ค่อนข้างทันสมัย ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงมากยิ่งขึ้น วารสารแต่ละฉบับประกอบด้วยบทความหลายประเภท ส่วนเนื้อหาครอบคลุมในรูปแบบทั้งทางด้านวิชาการ วิจัย ความรู้ทั่วไป และการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารนั้นๆ วารสารจึงถือเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณค่า เป็นแหล่งรวบรวมบทความที่มีความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจในแต่ละสาขาวิชา

วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์นั้น เป็นวารสารที่รวบรวมบทความวิชาการ บทความวิจัยทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเสนอข่าวความเคลื่อนไหวและกิจกรรมของห้องสมุด อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินงานของห้องสมุด ซึ่งผู้จัดทำวารสารมีหลากหลายหน่วยงาน เช่น สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สำนักหอสมุดกลางและสำนักวิทยบริการของสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทย มีจำนวน 10 ชื่อเรื่อง (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย, 2558: ออนไลน์) ซึ่งมีการคัดเลือกวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ได้รับการประเมินคุณภาพวารสาร ผ่านกระบวนการคัดกรองวารสารที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ โดยผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ซึ่งมีวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 ประกอบด้วยวารสารกลุ่มที่ 1 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI และวารสารกลุ่มที่ 2 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI รวมทั้งสองกลุ่ม มีวารสารจำนวน 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วารสารวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยนั้น จัดตั้งโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลในการสืบค้นผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ รวมทั้งรายงานดัชนีผลกระทบการอ้างอิงวารสารวิชาการภายในประเทศ ซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยประกอบด้วยเกณฑ์หลัก ได้แก่ บทความต้องมีการควบคุมคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) วารสารต้องออกตรงตามเวลาที่กำหนด มีอายุการตีพิมพ์บทความวิชาการไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 6 ฉบับ ต้องมีการอ้างอิงที่ตรวจสอบได้จากฐานข้อมูล TCI ส่วนเกณฑ์รอง ได้แก่ วารสารต้องมีการกำหนดกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์อย่างชัดเจน มีกองบรรณาธิการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาจากหลากหลายหน่วยงาน ต้องตีพิมพ์บทความที่มีผู้สนับสนุนมาจากหลากหลายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก มีรูปแบบการตีพิมพ์และรูปเล่มที่ได้มาตรฐาน ต้องมีเว็บไซต์ที่มีข้อมูลกติกาและรูปแบบการตีพิมพ์ และมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ หรือระบบ OJS (Online Journal System) ที่ไม่ใช้การส่งบทความโดยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. 2558: ออนไลน์)

ส่วนเนื้อหาในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีความสำคัญและมีบทบาทต่อสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เนื่องจากเนื้อหาของวารสารเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางวิชาการในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งขอบเขตเนื้อหาด้านวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การวิจัยโดยการวิเคราะห์บทความในวารสาร เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงพัฒนาการทางวิชาการและได้องค์ความรู้ใหม่ ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นเทคนิควิธีวิจัยเพื่อหาข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อความหรือบทความที่อยู่ในบริบทที่ต้องการศึกษา ถือเป็น การเพิ่มความรู้อย่างเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Krippendorff. 2013: 24) เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเริ่มใช้ในสาขาวิทยาศาสตร์ต่อมานำใช้กันอย่างแพร่หลายในการศึกษาสังคมและการเมืองในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ รวมทั้งในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ด้วย (ชลทิชา สุทธิรัตนกุล. 2545: 340) โดยเทคนิควิธีวิจัยนี้ใช้วิเคราะห์สาระของทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ช่วยให้เห็นสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษา เพื่อประโยชน์ในการจัดหาและให้บริการผู้ใช้อย่างเหมาะสม ในอดีตที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เผยแพร่ระหว่างปี ค.ศ. 2007-2015 งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์บทความของกลุ่มวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากกว่าการวิเคราะห์บทความของวารสารชื่อใดชื่อหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของบทความ ผลการวิจัย ด้านขอบเขตเนื้อหา เนื้อหาที่มีความหลากหลาย เนื่องจากการแบ่งขอบเขตเนื้อหาแตกต่างกัน โดยบทความส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาด้านเทคโนโลยี การจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ ห้องสมุดดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงาน ห้องสมุด นอกจากนี้ยังมีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังของบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ การดำเนินงานของห้องสมุด บรรณมิติ การรู้สารสนเทศ และการแสวงหา สารสนเทศ ด้านประเภทของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย และด้านสถานภาพของผู้เขียน ผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์และ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทย เริ่มมีการวิจัยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2521 ส่วนใหญ่เป็น การวิเคราะห์บทความของกลุ่มวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากกว่าการ วิเคราะห์บทความของวารสารชื่อใดชื่อหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของ บทความ ประเภทของบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัย ด้านขอบเขต เนื้อหา เนื้อหาของบทความส่วนใหญ่เน้นด้านบรรณารักษศาสตร์มากกว่าด้านสารสนเทศศาสตร์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ประเภทห้องสมุด แหล่งสารนิเทศ และ การบริหารงานห้องสมุด รวมทั้งบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานและการดำเนินงาน ในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแนะแนวทางและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน ด้านประเภทของบทความ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิชาการ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และด้านสถานภาพของผู้เขียน ผู้เขียนอยู่ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งกลุ่มบรรณารักษณ์ผลิตบทความมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนบทความ เพื่อเผยแพร่ ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานในห้องสมุด รวมทั้งเพื่อเสนอข่าวสารและกิจกรรม ของห้องสมุด

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย พบว่ายังไม่มีมีการวิเคราะห์บทความของกลุ่มวารสาร บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์หลังจากปี พ.ศ. 2539 เลยจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ในปัจจุบันขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีความหลากหลายมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ อีกทั้งยังมีวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เพิ่มขึ้นหลายชื่อเรื่อง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 โดยได้สำรวจรายชื่อวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 และอยู่ในฐานข้อมูล TCI ประกอบด้วย วารสารกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีทั้งหมด 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว

วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. 2558: ออนไลน์) การวิเคราะห์บทความในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงขอบเขตเนื้อหาและพัฒนาการด้านวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ถือว่าเป็นการประมวลองค์ความรู้ในแต่ละยุคสมัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ บุคลากรทางวิชาชีพ นักศึกษา และผู้ที่สนใจด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ สถานภาพของผู้เขียนบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2540-2557 ซึ่งทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ อีกทั้งยังทำให้เห็นแนวโน้มของขอบเขตเนื้อหาสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าของอาจารย์ บุคลากรทางวิชาชีพ นักศึกษา และผู้ที่สนใจด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 โดยศึกษาจากวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 ประกอบด้วยวารสารกลุ่มที่ 1 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และวารสารกลุ่มที่ 2 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI รวมจำนวนวารสารทั้งสองกลุ่ม มี 7 ชื่อเรื่อง ดังนี้ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. 2558: ออนไลน์)

1. วารสารบรรณศาสตร์ มศว จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 98 บทความ
2. วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 103 บทความ
3. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 194 บทความ
4. วารสารสารสนเทศศาสตร์ จัดทำโดยกลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 341 บทความ
5. วารสารห้องสมุด จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 350 บทความ
6. วารสารสารสนเทศ จัดทำโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 127 บทความ
7. วารสารอินฟอร์เมชัน จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 171 บทความ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์บทความ หมายถึง การพิจารณาขอบเขตเนื้อหา ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ ซึ่งประเมินเนื้อหาตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้และบันทึกอย่างเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงพัฒนาการของบทความในวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
2. วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หมายถึง วารสารวิชาการที่จัดพิมพ์เผยแพร่โดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สำนักหอสมุดกลางและสำนักวิทยบริการของสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ในวงการห้องสมุด ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 และเป็นวารสารที่ผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 ประกอบด้วยวารสารกลุ่มที่ 1 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI และวารสารกลุ่มที่ 2 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI (จนถึง 31 ธันวาคม 2562) และอยู่ในฐานข้อมูล TCI รวมจำนวนวารสารทั้งสองกลุ่ม มี 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน
3. ขอบเขตเนื้อหาบทความ หมายถึง การจำแนกเนื้อหาบทความในสาขาสรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยศึกษาจากระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมดิวอี้ ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์

และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งแบ่งขอบเขตเนื้อหาออกเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

3.1 ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

3.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและขอบเขต พัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และ ความสำคัญของห้องสมุด ประวัติและพัฒนาการของห้องสมุด องค์กรและสมาคมที่เกี่ยวกับห้องสมุด

3.1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย ปรัชญาและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.1.4 สังคมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่าน การรู้สารสนเทศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายเกี่ยวกับสารสนเทศ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ

3.1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์ หนังสือ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ สำนักพิมพ์ ธุรกิจการพิมพ์ ธุรกิจการผลิตสื่อ

3.1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายการพิมพ์ กฎหมายลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์ การเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์ การคัดลอกวรรณกรรม (Plagiarism) การใช้สารสนเทศอย่างเป็นธรรม (Fair use)

3.1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติ ผลงาน คำวิจารณ์

3.2 ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ

3.2.1 หอสมุดแห่งชาติ

3.2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

3.2.3 ห้องสมุดเฉพาะ

3.2.4 ห้องสมุดโรงเรียน

3.2.5 ห้องสมุดประชาชน

3.2.6 หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

3.3 การบริหารและการจัดการห้องสมุด

3.3.1 การบริหารงานทั่วไป ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผน การจัดระบบงาน งานธุรการ การจัดสรรงบประมาณ การเงินและการบัญชี

3.3.2 การบริหารงานบุคคล

3.3.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

3.3.4 การประชาสัมพันธ์และการตลาด

3.3.5 มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ

3.3.6 การจัดการความรู้

3.3.7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

3.3.8 การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี

3.4 งานเทคนิคของห้องสมุด

3.4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการคัดเลือก ทรัพยากรสารสนเทศ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างสารสนเทศดิจิทัล การประเมิน ทรัพยากรสารสนเทศ การคัดออก/จำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ การบริจาคทรัพยากรสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ

3.4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์เลขหมู่ การวิเคราะห์หัวเรื่อง การจัดทำ ดรรชนี การจัดทำสาระสังเขป การจัดทำบรรณานุกรม การอนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากร สารสนเทศ

3.5 งานบริการของห้องสมุด

3.5.1 บริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการยืม-คืนทรัพยากร สารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ บริการจุลสารและ กฤตภาค บริการบรรณานุกรมและสาระสังเขป บริการสื่อโสตทัศนวัสดุ บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service) บริการสารสนเทศเฉพาะบุคคล (SDI: Selective Dissemination of Information) บริการนำส่งเอกสาร (Document Delivery) บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการการอ่าน บริการถ่ายสำเนาเอกสาร บริการแปล บริการ ห้องสมุดเคลื่อนที่ บรรณบำบัด และบริการอื่นๆ

3.5.2 กิจกรรมของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ การ แสดงหุ่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ งานสัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมตอบคำถามชิงรางวัล และกิจกรรมอื่นๆ

3.5.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ การศึกษาผู้ใช้ ความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ การสำรวจความพึงพอใจและ ทัศนคติ

3.6 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

3.6.1 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศประเภทต่างๆ การสำรวจทรัพยากรสารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศ

3.6.2 การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์การอ้างอิง การวิเคราะห์เว็บไซต์ การประเมินคุณภาพทรัพยากร สารสนเทศ

3.7 เทคโนโลยีสารสนเทศ

3.7.1 ระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ

3.7.2 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

3.7.3 เว็บไซต์ สื่อสังคม

3.7.4 ห้องสมุดอัตโนมัติ

3.7.5 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน

3.7.6 โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสาร

อิเล็กทรอนิกส์

3.7.7 การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

4. ประเภทบทความ หมายถึง ข้อเขียนหรือเรื่องต่างๆ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ โดยแบ่งประเภทบทความออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สุชาติ โสมประยูร; และ วรณี โสมประยูร. 2550: 143)

4.1 บทความทั่วไป หมายถึง การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีเนื้อหาสาระ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อาจนำเสนอเพื่อวิจารณ์เหตุการณ์ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อให้ความรู้

4.2 บทความวิชาการ หมายถึง การเสนอความรู้หรือแนวคิดทางวิชาการซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต ทดลอง วิเคราะห์ เป็นความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ

4.3 บทความวิจัย หมายถึง บทความที่เสนอข้อมูลการวิจัยค้นคว้า โดยสรุปจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ เพื่ออธิบายถึงความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

4.4 บทความปริทัศน์ หมายถึง บทความที่รวบรวมแนวคิดหรือองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ มาทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมีการวิจารณ์เปรียบเทียบหรือให้ข้อเสนอแนะ

5. สถานภาพของผู้เขียนบทความ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ของผู้เขียนบทความในขณะที่ยื่นบทความ โดยแบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1 กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

5.1.1 อาจารย์

5.1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ

5.1.3 นักศึกษา

5.2 กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ

5.3 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

6. พัฒนาการของบทความ หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องของบทความ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.1 ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.2 ความสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.4 ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา
 - 1.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา
2. วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
 - 2.1 วารสารบรรณศาสตร์ มศว
 - 2.2 วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
 - 2.3 วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 2.4 วารสารสารสนเทศศาสตร์
 - 2.5 วารสารห้องสมุด
 - 2.6 วารสารสารสนเทศ
 - 2.7 วารสารอินฟอร์เมชัน
 - 2.8 วารสารโดมทัศน์
 - 2.9 วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 2.10 วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
3. การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
 - 3.1 ด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ
 - 3.2 ด้านประเภทบทความ
 - 3.3 ด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยเริ่มจากสาขาสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์ จากนั้นสาขาสังคมศาสตร์ได้ใช้วิธีวิจัยนี้เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางการเมือง เอกสารทางประวัติศาสตร์ และข้อมูลด้านมานุษยวิทยา ต่อมาการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยที่ใช้แพร่หลายในสาขาศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา วรรณกรรม (Krippendorff. 2013: 10) รวมทั้งในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ด้วย

ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นเทคนิควิจัยที่ใช้ในการศึกษาเนื้อหาของเอกสาร วรรณกรรม และสื่อประเภทต่างๆ โดยมีผู้ให้นิยามการวิเคราะห์เนื้อหาไว้ ดังนี้

รีทซ์ (Reitz. 2004: 173) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาในพจนานุกรมบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ว่า เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อความหรือสารที่ปรากฏอย่างละเอียด โดยการจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดและการประเมินผลของแนวคิดที่สำคัญ สัญลักษณ์ และรูปแบบ ซึ่งเป็นการศึกษารายละเอียดที่อยู่ในข้อความหรือสาร รวมถึงศึกษาผลกระทบที่มีต่อผู้รับสารนั้นๆ

เบิร์ก (Berg. 2012: 349-350) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นการวิเคราะห์รายละเอียดของข้อความหรือข้อมูล เช่น เอกสาร รูปภาพ วิดีทัศน์ เป็นต้น เพื่อศึกษารูปแบบสาระสำคัญและการสื่อความหมาย โดยมีกระบวนการกำหนดรหัสในการจัดกลุ่มข้อมูลและการตีความของเนื้อหา ซึ่งการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นวิธีที่ละเอียดและมีความเป็นระบบ

ไชเรอร์ (Schreier. 2012: 1) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นการอธิบายความหมายจากเอกสารหรือสื่ออย่างเป็นระบบ โดยจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดหมวดหมู่ถือเป็นสิ่งสำคัญ ต้องครอบคลุมทุกหัวข้อของเนื้อหา เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

คริเพนด์อร์ฟ (Krippendorff. 2013: 24) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นเทคนิควิจัยเพื่อหาข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อความหรือบทความที่อยู่ในบริบทที่ต้องการศึกษา ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและเที่ยงตรง ถือเป็นการเพิ่มความรู้และสร้างความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประภาวดี สืบสนธิ์ (2530: 111) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นเทคนิคที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์บันทึก เอกสาร ข่าวสารอย่างมีระบบและมีวัตถุประสงค์ เพื่อแสดงปริมาณการเน้นหรือความถี่ในการสื่อความหมาย โดยผู้วิจัยจะแยกเนื้อหาออกเป็นกลุ่มและประเมินเนื้อหาตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้น อาจพิจารณาสัดส่วนว่าเอกสารนั้นเน้นเรื่องต่างๆ เป็นปริมาณเท่าใด ซึ่งพิจารณาจากความถี่หรือจำนวนครั้งที่ข้อความนั้นๆ ปรากฏในเอกสาร

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540: 128) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งค้นหาลักษณะของการสื่อสารโดยเฉพาะ การสื่อสารในที่นี้รวมทั้งที่เป็นเอกสารที่เขียนและที่พูดด้วย ซึ่งมุ่งวิเคราะห์เนื้อหาสาระของเอกสารเป็นสำคัญ

ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล (2556: 22) ให้ความหมายการวิเคราะห์เนื้อหาว่าเป็นวิธีการวิจัยซึ่งสำรวจ วิเคราะห์คำ วลี หรือแนวคิดบรรยายสาระของเนื้อหาที่ปรากฏ และนำมาจัดหมวดหมู่สื่อสัญลักษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และหาข้อสรุปจากเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้บันทึกอย่างละเอียด เป็นระบบ และเที่ยงตรงโดยใช้การพิจารณาตัดสินของผู้วิเคราะห์แต่เพียงผู้เดียว

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเทคนิควิจัยที่ใช้บรรยายเนื้อหาของเอกสารหรือสื่อที่ปรากฏอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นระบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้กับเอกสารหรือสื่อในหลายประเภท ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อไม่ตีพิมพ์ เช่น หนังสือ บทความ รูปภาพ เพลง เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อสรุป ศึกษารูปแบบและลักษณะการสื่อความหมาย ซึ่งผู้วิจัยต้องสร้างเกณฑ์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการวิเคราะห์คำ แนวคิดและสาระสำคัญของเอกสารหรือสื่ออื่นๆ

ความสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยที่มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในสาขาวิชาต่างๆ โดยเดวี (Devi, 2009: Online) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหาทางสื่อสารมวลชนว่า การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยที่สำคัญต่อการรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินคุณภาพของเนื้อหาและรูปแบบที่สื่อสารไปยังผู้ชม ซึ่งผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการผลิตสื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วนชลธิชา สุทธิรินทร์กุล (2556: 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้วิจัย การวิเคราะห์เนื้อหาช่วยให้ผู้วิจัยสามารถจับประเด็นของสารสนเทศ จัดระบบความคิด รู้จักใช้วิจารณ์โดยไม่ใชอคติ สรุปและตีความหมายของข้อมูลรวมทั้งได้รับองค์ความรู้จากสารสนเทศที่เป็นประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง
2. ความสำคัญต่อผู้ผลิตและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตสารสนเทศในการดำเนินงานปรับปรุงการผลิตสารสนเทศ และเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้บริการสารสนเทศซึ่งอาจตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้มากขึ้น
3. ความสำคัญต่อผู้ใช้สารสนเทศ ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเนื้อหาของสารสนเทศได้มากขึ้น และสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปประกอบการตัดสินใจได้

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาทางสื่อสารมวลชนมีความสำคัญต่อผู้ผลิตสื่อ สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานได้ ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์มีความสำคัญต่อบุคคลหลายกลุ่ม ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ผลิตและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

และผู้ใช้สารสนเทศ โดยผลการวิเคราะห์เนื้อหาช่วยให้เห็นถึงสาระสำคัญของสารสนเทศ สามารถใช้เป็นแนวทางการผลิตสารสนเทศ รวมทั้งช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของสารสนเทศและนำไปประกอบการตัดสินใจได้

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเทคนิควิธีวิจัยที่มีหลักเกณฑ์และเป็นระบบ ผู้วิจัยนำไปใช้วิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารหรือสื่อที่ปรากฏ เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ซึ่งประภาวดี สืบสนธิ์ (2530: 111) และคริพเพินดอร์ฟ (Krippendorff. 2013: 50) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเนื้อหา แนวโน้ม และพัฒนาการของเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาลักษณะวิธีการเสนอเนื้อหา การใช้ภาษาในการสื่อสาร รูปแบบของวรรณกรรม และการใช้เครื่องหมายสัญลักษณ์
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของเนื้อหาที่สื่อสารในเรื่องเดียวกันจากประเทศต่างๆ
4. เพื่อเปรียบเทียบสื่อหรือระดับของการสื่อสาร
5. เพื่อตรวจสอบเนื้อหากับวัตถุประสงค์และมาตรฐาน
6. เพื่อศึกษาเทคนิคการโฆษณา
7. เพื่อประเมินความน่าอ่านของสื่อ
8. เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายของผู้สื่อสาร
9. เพื่อศึกษาสภาวะทางจิตใจ ความคิด และพฤติกรรมของผู้สื่อสาร
10. เพื่อศึกษาทัศนคติ ความสนใจ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

ส่วนพราสาท (Prasad. 2016: Online) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาว่า เป็นการอธิบายลักษณะของเนื้อหา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการจัดทำเนื้อหาที่ใช้สื่อสาร และเพื่อศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของเนื้อหาที่มีต่อผู้รับสาร

นอกจากนี้ ชลธิชา สุทธินันต์กุล (2556: 23) ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อย รวมถึงศึกษาแนวโน้ม พัฒนาการของเนื้อหาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาลักษณะวิธีการเสนอเนื้อหา เช่น ศึกษารูปแบบการเขียนโดยจำแนกตามประเภทบทความ ศึกษาการนำเสนอเนื้อหาโดยศึกษาลักษณะการอ้างอิง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย โดยสาขาสื่อสารมวลชนได้ใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาการสื่อสารในด้านเนื้อหา ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ส่วนสาขาสารสนเทศศาสตร์ได้ใช้เทคนิควิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ และลักษณะวิธีการเสนอเนื้อหา

ประเภทของการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหาเนื้อหาสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้ (Devi. 2009: Online)

1. การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์สาระสำคัญของเนื้อหาอย่างละเอียด โดยมีการจัดเนื้อหาออกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการจัดกลุ่มนั้นต้องเชื่อถือได้ การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ สามารถนำไปใช้กับสื่อหลายรูปแบบ เช่น บทความ บทสัมภาษณ์ รูปภาพ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ เป็นการพิจารณาสัดส่วนของเนื้อหาว่าเน้นเรื่องใด โดยตรวจสอบความถี่ของคำ การนับจำนวนวรรคตอน การวัดขนาดพื้นที่ของเนื้อหา ตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ เช่น การวัดขนาดคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ ระยะเวลาของรายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุ ความถี่ของคำสำคัญในบทความ เป็นต้น

ส่วนชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล (2545: 341) ได้แบ่งการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์ ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์แนวคิด (Conceptual Analysis) เป็นการศึกษาความถี่ของแนวคิดที่ปรากฏจากคำหรือวลีที่ใช้แทนแนวคิดนั้น หรืออาจเรียกว่าการวิเคราะห์แนวเรื่อง (Thematic Analysis) การวิเคราะห์ประเภทนี้มุ่งเน้นการปรากฏคำที่คัดสรรไว้ซึ่งใช้แทนความคิด อาจเป็นคำที่มีความหมายชัดเจน หรือเป็นคำที่มีความหมายโดยนัยซึ่งต้องใช้วิจารณ์ญาณในการตีความอย่างเที่ยงตรง ดังนั้น จึงต้องมีวิธีการกำหนดรหัสเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ในการแปลความ การวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์แนวคิด ซึ่งการวิเคราะห์ประเภทนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Relational Analysis) เป็นการวิเคราะห์ต่อจากการวิเคราะห์แนวคิดโดยการศึกษาสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่างๆ หรืออาจเรียกว่าการวิเคราะห์เชิงความหมาย (Semantic Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ประเภทนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์เนื้อหาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาสาระสำคัญของเนื้อหาอย่างละเอียด รวมทั้งการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาแนวคิดของเนื้อหาโดยการพิจารณาจากสัดส่วนของเนื้อหาและความถี่ของคำหรือวลี

ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา

ไชเรออร์ (Schreier. 2012: 6) และชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล (2556: 23-36) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาการวิจัย เริ่มจากการพิจารณาหัวข้อ ประเด็นที่จะศึกษา และสื่อที่จะศึกษา โดยคำนึงว่าหัวข้อนั้นมีเอกสารหรือสื่อที่จะวิเคราะห์เพียงพอ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดขอบเขตของประชากรที่จะใช้ในการวิจัย และวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ในการวิเคราะห์เนื้อหาทางสารสนเทศศาสตร์ โดยทั่วไปใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่จะวิเคราะห์ทั้งหมดเป็นประชากร เนื่องจากจะได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ แต่อาจจำกัดขอบเขตของประชากรโดยใช้ปีพิมพ์เป็นตัวกำหนด ซึ่งต้องมีเหตุผล หลักเกณฑ์ และมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการกำหนดประชากรที่นำมาวิเคราะห์

3. การออกแบบเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในการสร้างแบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยต้องศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย และศึกษาบริบทของหัวข้อเนื้อหาที่จะวิเคราะห์ โดยแบบบันทึกข้อมูล 1 ชุดใช้สำหรับเอกสาร 1 รายการ ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

3.1 ส่วนข้อมูลทางบรรณานุกรม เช่น ชื่อผู้แต่ง/ผู้จัดทำ ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ เป็นต้น

3.2 ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา เป็นส่วนประกอบสำคัญของแบบบันทึกข้อมูล เนื่องจากการเป็นการจำแนกประเภทเนื้อหาสารสนเทศที่นำมาวิเคราะห์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย โดยทั่วไปเอกสาร 1 รายการ จะมีหัวข้อเนื้อหาเพียง 1 หัวข้อ ซึ่งเป็นการวัดเชิงปริมาณ ในส่วนนี้ประกอบด้วยหัวข้อกลุ่มประเภทเนื้อหา และกำหนดรหัสเนื้อหา การสร้างและจัดกลุ่มหัวข้อขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาของแต่ละวิชา ซึ่งต้องมีการอธิบายขอบเขตของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ทำให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้ไปใช้วิเคราะห์กับงานวิจัยอื่นได้ ซึ่งการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การตรวจสอบความตรง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น จำนวนอย่างน้อย 5 คนตรวจสอบความถูกต้องของแบบบันทึกข้อมูล

4.2 การตรวจสอบความเที่ยง นำแบบบันทึกข้อมูลไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างหรือทดสอบโดยบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้วิจัย เพื่อดูความเข้าใจในการใช้เครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องตรงกันหรือผลลัพธ์ที่ได้ใกล้เคียงกันหรือไม่เพียงใด

5. การเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติในการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่มีความตรงและน่าเชื่อถือ ซึ่งครอบคลุมหน่วยการวิเคราะห์และกรอบการแจกแจงรหัสคำหรือแนวคิดรวบยอด

5.1 หน่วยการวิเคราะห์ แบ่งเป็นหน่วยบันทึกและหน่วยบริบท มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 หน่วยบันทึก เป็นการระบุหน่วยที่จะบันทึก หมายถึงส่วนเฉพาะของเนื้อหาที่จะถูกนำไปจำแนกในกลุ่มประเภทที่กำหนด ประกอบด้วย

5.1.1.1 คำ โดยทั่วไปเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้ในการศึกษาความน่าอ่านของสื่อ รูปแบบการบำบัดทางจิตวิทยา และวิเคราะห์วรรณกรรม

5.1.1.2 แนวเรื่อง เป็นหน่วยที่ใช้ประโยชน์มากที่สุดในการวิเคราะห์เนื้อหา มีความสำคัญในการวิจัยเกี่ยวกับโฆษณา ทศนคติ ความเชื่อ ซึ่งการใช้แนวเรื่องเป็นหน่วยวิเคราะห์

เป็นวิธีการที่ใช้เวลาและประสบปัญหาในด้านความยากในการระบุขอบเขตเนื้อหา ผู้วิจัยต้องจับใจความของคำและประโยคให้เป็นแนวเรื่อง จากนั้นจึงนำไปจำแนกตามกลุ่มของเนื้อหาต่อไป

5.1.1.3 ลักษณะบุคคล เป็นการบันทึกลักษณะบุคคลจำแนกเข้ากลุ่ม มักใช้ในการศึกษานวนิยาย ละคร ภาพยนตร์ รายการวิทยุ และสื่อเพื่อความบันเทิง

5.1.1.4 ประโยคหรือข้อความในย่อหน้า ใช้ในการประเมินเนื้อหาอย่างคร่าวๆ

5.1.1.5 รายการ ใช้ในการศึกษาลักษณะของบทความ ภาพยนตร์ หนังสือ รายการวิทยุ เนื่องจากเป็นหน่วยที่ใหญ่จึงทำให้เกิดปัญหาการจำแนกกลุ่ม ดังนั้น ต้องมีคำอธิบายกลุ่มประเภทอย่างชัดเจน

5.1.2 หน่วยบริบท ในการบันทึกเนื้อหาผู้วิจัยต้องคำนึงถึงบริบทของข้อมูลที่ปรากฏด้วย เนื่องจากเนื้อหาบางเรื่องไม่สามารถสรุปผลได้จากความถี่ของคำที่ปรากฏ ผู้วิจัยต้องค้นหาหัวข้อเนื้อหาจากข้อมูลบริบท

5.2 กรอบการแจงนับรหัสคำหรือแนวคิดรวบยอด เป็นข้อตกลงการแจงนับความถี่ของหัวข้อเนื้อหา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและความสม่ำเสมอในการบันทึกข้อมูล

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องพิจารณาว่าจะเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวจากแหล่งข้อมูลใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์อย่างครบถ้วนที่สุด ซึ่งผู้วิจัยต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ อีกทั้งต้องใช้ความพยายามในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตที่จะนำมาวิเคราะห์ให้กว้างขวางและครบถ้วนมากที่สุด หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นประชากรได้ครบถ้วนแล้ว จึงเริ่มกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกระบวนการกำหนดรหัสเป็นการบันทึกข้อมูลเอกสารที่เป็นประชากรแต่ละรายการลงในแบบบันทึกข้อมูล 1 ชุด เริ่มตั้งแต่การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ซึ่งเอกสารแต่ละรายการควรอ่านทั้งหมดมากกว่า 1 ครั้ง และวิเคราะห์เนื้อหาตามกลุ่มประเภทและตัวชี้วัดที่กำหนด จากนั้นบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลและอ่านทบทวนอีกครั้ง เพื่อให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง

7. การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณเป็นการนับความถี่ของแต่ละกลุ่มประเภท และใช้วิธีทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละหรือค่าเฉลี่ย และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย นอกจากนี้ยังสามารถนำเสนอในรูปแบบภูมิ เพื่อให้อ่านข้อมูลมีความชัดเจนเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

8. การสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย การสรุปผลการวิจัย เป็นการตีความหาข้อสรุปแนวคิด หรือแนวโน้มของข้อมูลที่ได้รับ อธิบายและอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัยกับกรอบความคิดหรือทฤษฎีซึ่งจะทำให้สามารถสร้างข้อสรุปที่หนักแน่น และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนะแนวทางการวิจัยต่อไป ส่วนการเขียนรายงานการวิจัยเป็นการเรียบเรียงงานวิจัยตามแบบแผนที่กำหนด

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหา เริ่มจากกำหนดปัญหาการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยทราบประเด็นที่จะศึกษา แล้วจึงกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ทราบขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนต่อมาเป็นการออกแบบเครื่องมือวิจัย โดยอธิบายการแบ่งขอบเขตเนื้อหาอย่างชัดเจน แล้วหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยการตรวจสอบความตรงและความเที่ยง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยอ่านเอกสาร วิเคราะห์เนื้อหาตามขอบเขตเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ และบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูล ต่อมาเป็นการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนับความถี่และใช้วิธีทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการสรุปผลและเขียนรายงานการวิจัย โดยตีความหาข้อสรุป แนวคิดและอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย

การวิเคราะห์เนื้อหานี้ เป็นเทคนิควิธีวิจัยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ทั้งใช้เพื่อศึกษาพัฒนาการทางด้านวิชาการและการประเมินคุณภาพของเนื้อหา สำหรับสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้นำเทคนิควิธีวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหา มาใช้ในการศึกษาเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและแนวโน้มของขอบเขตเนื้อหาสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นแหล่งสารสนเทศที่ทันสมัยและน่าเชื่อถือ มีความสำคัญต่อการเผยแพร่ผลงานวิจัย สามารถใช้เป็นแหล่งติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและประกอบการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ยังเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ เพื่อให้บุคลากรทางวิชาชีพได้ศึกษาแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพต่อไป (Walia; & Kaur. 2012: Online) ซึ่งวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) มีดังนี้

วารสารบรรณศาสตร์ มศว

วารสารบรรณศาสตร์ มศว (Journal of library and information science) เดิมชื่อ วารสารบรรณศาสตร์ (Library and Information Science Quarterly) จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตรร่วมกับสำนักหอสมุดกลาง วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2521 กำหนดออกราย 3 เดือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้เปลี่ยนชื่อวารสารเป็นวารสารบรรณศาสตร์ มศว จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดออกราย 6 เดือน สำหรับผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความปริทัศน์ และไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อนหรือไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ (กองบรรณาธิการวารสารบรรณศาสตร์ มศว. 2559: ออนไลน์) ซึ่งวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ ตลอดจนความรู้ใหม่ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างผู้สอน บรรณารักษ์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจ

วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ

วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (T.L.A. Research Journal) จัดทำโดย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2551 กำหนดออกราย 6 เดือน สำหรับผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทความทวิภาคี และบทความที่ลงตีพิมพ์จะได้รับการตรวจอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่าน สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร มีดังนี้ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อเป็นแหล่งตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ความก้าวหน้าทางการวิจัยในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานงานวิจัยในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของไทยสู่ระดับสากล

วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Academic Services Journal, Prince of Songkla University) จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2532 โดยกำหนดออกราย 4 เดือน มีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจ เผยแพร่ความรู้และแนวคิดด้านบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ เทคโนโลยีทางการศึกษา และสาขาอื่นๆ ซึ่งเป็นวิทยบริการ และองค์ความรู้ร่วมสมัย ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทความพิเศษของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เขียนรับเชิญจากกองบรรณาธิการ โดยทุกบทความต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 2559: ออนไลน์)

วารสารสารนิเทศศาสตร์

วารสารสารนิเทศศาสตร์ (Journal of Information Science) เดิมชื่อ วารสารบรรณารักษศาสตร์ มข. จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2525 กำหนดออกราย 4 เดือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. และปี พ.ศ. 2553 ได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็นวารสารสารสนเทศศาสตร์ จัดทำโดยกลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยได้รับความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย 8 แห่ง ร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในกองบรรณาธิการ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้ทรงคุณวุฒิจาก Asian Institute of Technology และ Nanyang Technological University, Singapore ร่วมในกองบรรณาธิการด้วย ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทความทวิภาคหนึ่งข้อ และต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน รวมถึงไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีเวทีในการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยและวิชาการในสาขาวิชาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
2. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาผลงานวิจัยและวิชาการที่มีคุณภาพในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในสาขาวิชาการและวิชาชีพสารสนเทศในประเทศไทย

วารสารห้องสมุด

วารสารห้องสมุด (T.L.A. Bulletin) เป็นวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ชื่อแรกของไทย จัดทำโดยแผนกวารสารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีนโยบายจะเป็นวารสารทางวิชาชีพ ส่งเสริมวิชาการบรรณารักษศาสตร์ ช่วยให้ผู้ทำงานในห้องสมุดได้ทราบเรื่องราว ความเคลื่อนไหว ความรู้ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุดประเภทต่างๆ รวมทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวกับบรรณารักษ์และนักเขียนคนสำคัญ (ชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล. 2521: 45) วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2500 กำหนดออกราย 3 เดือน ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ได้เปลี่ยนแปลงกำหนดออกเป็นราย 2 เดือน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2523 ได้เปลี่ยนกำหนดออกเป็นราย 3 เดือน และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน ได้กำหนดออกเป็นราย 6 เดือน ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ หรือบทความปริทัศน์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร มีดังนี้ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 2559: ออนไลน์)

1. ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความคิด ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เผยแพร่การทดลอง การค้นคว้า และการวิจัยของสถาบันที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกและผู้สนใจ

วารสารสารสนเทศ

วารสารสารสนเทศ (Journal of Information) จัดทำโดยโปรแกรมวิชาสารสนเทศศาสตร์ และบรรณารักษศาสตร์ ร่วมกับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2543 กำหนดออกราย 6 เดือน ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์การจัดทำวารสาร ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อส่งเสริม พัฒนา และเผยแพร่ผลงานด้านวิชาการและประชาสัมพันธ์ผลการปฏิบัติงานของทั้ง 3 หน่วยงาน โดยนำเสนอบทความ ผลงานวิจัยของคณาจารย์ บุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. เพื่อเผยแพร่งานวิชาการและข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้สนใจทั่วไป
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานและกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่แพร่หลายยิ่งขึ้น

วารสารอินฟอร์เมชัน

วารสารอินฟอร์เมชัน (Information Journal) จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2537 กำหนดออกราย 6 เดือน สำหรับผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัยหรือบทความที่เกี่ยวกับสาระน่ารู้ และบทความทุกบทความจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองเนื้อหาและความถูกต้องของบทความตามหลักวิชาการก่อนตีพิมพ์ เพื่อก้าวขึ้นสู่วารสารวิชาการระดับชาติ และในปี พ.ศ. 2558 วารสารได้นำระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ หรือระบบ OJS (Online Journal System) มาใช้ในการบริการจัดการและเผยแพร่ข้อมูล เพื่อความสะดวก รวดเร็ว เป็นมาตรฐาน ผู้เขียนบทความสามารถตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงานได้ รวมทั้งสามารถจัดเผยแพร่วารสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อเผยแพร่วิชาการในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ และวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วารสารโดมทัศน์

วารสารโดมทัศน์ จัดทำโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2523 กำหนดออกราย 6 เดือน ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัย

หรือบทความวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร ดังนี้ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ห้องสมุด
3. เพื่อส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์และความรู้สาขาวิชาอื่นๆ

วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เดิมชื่อข่าวสารห้องสมุด วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2519 กำหนดออกรายเดือน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2522 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นข่าวสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดออกราย 2 เดือน และในปี พ.ศ. 2524 เปลี่ยนชื่อเป็นข่าวสารหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดออกราย 3 เดือน และได้หยุดพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2525 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2534 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดออกรายปี สำหรับผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความแปล สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2559: ออนไลน์)

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
2. เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ของสำนักหอสมุด เผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ
3. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันระหว่างสำนักหอสมุดกับผู้ใช้บริการ

วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ จัดทำโดยสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ วารสารฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2545 กำหนดออกรายปี ส่วนบทความที่รับตีพิมพ์ อาจเป็นบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ และบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้คณาจารย์ นิสิต นักวิจัยของมหาวิทยาลัยทักษิณและนักวิชาการทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวิทยาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2559: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า วารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของไทยจัดทำโดยหลายหน่วยงาน ได้แก่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สำนักหอสมุดกลางและสำนักวิทยบริการของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสาร ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อเสนอข่าวความเคลื่อนไหว กิจกรรมของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ
3. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดและสถาบัน

สารสนเทศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาจากวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่ผ่านกระบวนการคัดกรองวารสารที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ โดยผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI: Thai-Journal Citation Index Centre) ประจำปี 2558 และอยู่ในฐานข้อมูล TCI ประกอบด้วยวารสารกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง ดังนี้ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. 2558: ออนไลน์)

1. วารสารบรรณศาสตร์ มศว
2. วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
3. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
4. วารสารสารสนเทศศาสตร์
5. วารสารห้องสมุด
6. วารสารสารสนเทศ
7. วารสารอินฟอร์เมชัน

การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์แต่ละฉบับ ล้วนเป็นสารสนเทศที่สำคัญที่ช่วยเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินงานในห้องสมุด โดยในการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่จะวิเคราะห์บทความ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ด้านประเภทบทความ และด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ

ด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ

การวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหา เป็นการศึกษาระสำคัญของบทความ ประเมินเนื้อหาตามกลุ่มขอบเขตเนื้อหาทางวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่กำหนดไว้ จากการศึกษาการแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีดังนี้

1. การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบการจัดหมู่หนังสือ

1.1 การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบทศนิยมดิวอี้ (OCLC Online Computer Library Center. 2011: Online) มีรายละเอียด ดังนี้

หมวด 020 บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ทฤษฎี ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการ การศึกษาและการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ ชีวประวัติของบรรณารักษ์

หมวด 021 ความสัมพันธ์ของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศที่มีต่อชุมชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการ ความร่วมมือและเครือข่ายระหว่างห้องสมุด รวมทั้ง การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมกิจกรรมของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศ

หมวด 022 การจัดการอาคารและสถานที่ของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการด้านที่ตั้งของห้องสมุด การออกแบบอาคาร การตกแต่งภายใน การจัดการเกี่ยวกับ แสงสว่าง ระบบไฟฟ้า อุณหภูมิ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

หมวด 023 การจัดการทรัพยากรบุคคล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนด ตำแหน่งงาน รายละเอียดของงาน การจ้างงาน การฝึกอบรมบุคลากร การประเมินผลงาน และเรื่อง อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หมวด 024 ไม่ได้กำหนดใช้

หมวด 025 การดำเนินงานของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป งานบริการการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์และควบคุมบรรณานุกรม การกำหนดเลขหมู่และหัวเรื่องของทรัพยากรสารสนเทศ การจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ การบำรุงรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ

หมวด 026 ห้องสมุด หอจดหมายเหตุเฉพาะสาขาวิชา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ห้องสมุด หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศ คลังสารสนเทศของหน่วยงาน รวมทั้งห้องสมุดดิจิทัลที่มี การจำแนกตามสาขาวิชา เช่น ห้องสมุดแพทย์ ห้องสมุดดนตรี ศูนย์สารสนเทศทางการเกษตร เป็นต้น

หมวด 027 ห้องสมุด หอจดหมายเหตุทั่วไป ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุด โดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงสาขาวิชา ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดของ หน่วยงานราชการ ห้องสมุดส่วนบุคคล ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดที่ให้บริการเฉพาะสมาชิก ห้องสมุดที่ให้บริการเชิงพาณิชย์

หมวด 028 การอ่านและการใช้สื่อสารสนเทศอื่นๆ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับท วิจัยหนังสือ การอ่านและการใช้สื่อสารสนเทศของเด็กและเยาวชน การใช้หนังสือและ สื่อสารสนเทศเพื่อการพัฒนาตนเองและการพักผ่อนหย่อนใจ พฤติกรรมและความสนใจด้านการอ่าน

หมวด 029 ไม่ได้กำหนดใช้

1.2 การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารเทศศาสตร์ตามระบบ หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress. 2015: Online) มีรายละเอียด ดังนี้

Z4-115.5 หนังสือทั่วไป การเขียน หนังสือโบราณ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติของหนังสือและการทำหนังสือ วิธีการเขียน การประดิษฐ์ตัวอักษร การทำสำเนา รวมทั้ง การทำหนังสือโบราณ และต้นฉบับตัวเขียน

Z116-659 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และการค้า ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการ ออกแบบหนังสือ ประวัติการพิมพ์ สำนักพิมพ์ ลิขสิทธิ์ เสรีภาพในการพิมพ์ และการเซ็นเซอร์ สิ่งพิมพ์

Z662-1000.5 ห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาและวิจัยทาง บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ การบริหารและการดำเนินงาน คณะกรรมการห้องสมุด งานบริการ งานเทคนิค การจัดการรายการทรัพยากรสารสนเทศ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การจัดการอาคารห้องสมุด ห้องสมุดสาขา และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

Z1001-1121 บรรณานุกรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณานุกรมทั่วไป การ วิจารณ์หนังสือ การอ่าน บรรณานุกรมหนังสือหายาก รายชื่อหนังสือใหม่ รายชื่อหนังสือนำอ่าน หนังสือเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะสถาบัน บรรณานุกรมแห่งชาติ และบรรณานุกรมที่แบ่งตามหัวเรื่อง

ZA3038-5190 แหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริการสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และสารสนเทศของรัฐบาล

2. การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA

การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA เป็นระบบการจัดหมวดหมู่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งพัฒนาโดย ผู้เชี่ยวชาญทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ได้แก่ Jose Manuel Barrueco Cruz, Imma Subirats Coll, Thomas Krichel และ Antonella DeRobbio (Osorio. 2014: Online) โดยได้นำระบบนี้มาใช้จัดหมวดหมู่คลังสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ที่ชื่อว่า E-LIS (E-prints in Library & Information Science) ซึ่งขอบเขตเนื้อหา ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA แบ่งออกเป็น 12 หมวด ดังนี้ (E-LIS. 2016: Online)

2.1 ทฤษฎีและความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับห้องสมุดและสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหา เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทฤษฎีเกี่ยวกับห้องสมุดและสารสนเทศ ความสัมพันธ์กับแขนงวิชาอื่น และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 การใช้สารสนเทศและสังคมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้และ ผลกระทบของสารสนเทศ กระบวนการบรรณมิติ สังคมสารสนเทศ เศรษฐศาสตร์สารสนเทศ นโยบายสารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศ ความต้องการสารสนเทศและการวิเคราะห์ความ ต้องการ ส่วนประสานงานกับผู้ใช้ ความสามารถในการใช้สารสนเทศ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ผู้ใช้ การรู้หนังสือ และการอ่าน ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาการใช้ การศึกษาผู้ใช้ การฝึกอบรมให้ความรู้ การรู้หนังสือ การอ่านและการเล่าเรื่อง และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4 ประเภทของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดประชาชน หอสมุดสถาบันอุดมศึกษา หอสมุดโรงเรียน หอสมุดของรัฐบาล หอสมุดส่วนบุคคล หอสมุดเฉพาะ หอสมุดด้านวิทยาศาสตร์ หอสมุดทางการแพทย์ หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.5 การพิมพ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน การพิมพ์ การพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ การเผยแพร่ภาพ การจำหน่ายหนังสือ การเซ็นเซอร์ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.6 การจัดการห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเครือข่ายร่วมมือระหว่างห้องสมุด การตลาด การเงิน การประชาสัมพันธ์ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ การร่วมมือกับองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดองค์กร และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.7 อุตสาหกรรม วิชาชีพ และการศึกษา ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสารสนเทศ อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และการสื่อสารทางไกล บุคลากรทางวิชาชีพ ทัศนคติ ประวัติ หลักสูตรการเรียนการสอน การศึกษา การฝึกอบรม และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.8 แหล่งสารสนเทศและช่องทางการเผยแพร่สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง หนังสือพิมพ์ วรรณกรรม สารสนเทศในหอจดหมายเหตุ หนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ ไมโครฟอร์ม วิดิทัศน์และมัลติมีเดีย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซีดีรอม สื่อออนไลน์ ฐานข้อมูล ระบบสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ (OPAC) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ คลังสารสนเทศ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.9 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ การควบคุมทางบรรณานุกรม การสร้างบรรณานุกรม การนำเสนอความรู้ โครงสร้างเมทาตาทา งานอ้างอิง การออกแบบและการพัฒนา และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.10 งานเทคนิคและงานบริการของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง การอนุรักษ์และบำรุงรักษา การสร้างสารสนเทศดิจิทัล บริการยืม-คืน บริการจัดส่งเอกสาร บริการยืมระหว่างห้องสมุด และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.11 การจัดการอาคารสถานที่ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับอาคารห้องสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ สถาปัตยกรรม การออกแบบและตกแต่งภายใน ระบบความปลอดภัย แผนรับมือภัยพิบัติ การจัดการด้านยานพาหนะ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.12 เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางไกล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ เครื่องสแกนเนอร์ กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เครื่องถ่ายเอกสาร ระบบรักษาความปลอดภัยของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การควบคุมการเข้าถึง ซอฟต์แวร์ ระบบจัดการฐานข้อมูล ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โปรแกรมค้นหา และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การแบ่งขอบเขตเนื้อหาตามการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ การศึกษาที่เกี่ยวกับการแบ่งขอบเขตเนื้อหาตามการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีปรากฏอย่างต่อเนื่อง ทั้งงานวิจัยจากต่างประเทศและในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมการแบ่งขอบเขตเนื้อหาตามการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

เมงและซิงห์ (Meng; & Singh. 2007: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยในวารสาร Malaysian Journal of Library & Information Science (MJLIS) โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 12 กลุ่ม ดังนี้

1. วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ ประวัติและพัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ปรัชญาและจรรยาบรรณวิชาชีพ
2. ประวัติห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของห้องสมุด บทบาทและหน้าที่ของห้องสมุด
3. การพิมพ์และประวัตินั่งสือ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์หนังสือ สำนักพิมพ์ ประวัตินั่งสือและวรรณกรรม
4. การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย
5. การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิควิธีวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ
6. การวิเคราะห์ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณมิติ การวิเคราะห์เนื้อหา การประเมินคุณภาพสารสนเทศ
7. การดำเนินงานและบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การจัดการด้านอาคารสถานที่ การจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ การใช้ห้องสมุดอัตโนมัติ บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสอนและอบรมแก่ผู้ใช้
8. การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การทำตวรรษนี้ การค้นคืนสารสนเทศ ฐานข้อมูลบรรณานุกรม
9. การแสวงหาสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ
10. การสื่อสารที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์และวิชาชีพ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์เผยแพร่ผลงานด้านวิทยาศาสตร์และวิชาชีพ รูปแบบและโครงสร้างการอ้างอิง เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร
11. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น

12. เรื่องที่เกี่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆ

เบลสซิงเกอร์และฟราเซียร์ (Blessinger; & Frasier. 2007: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การดำเนินงานของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป งานเทคนิคและงานบริการของห้องสมุด เช่น การวางแผนและงบประมาณ การวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า เป็นต้น
2. การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยด้านทฤษฎีและปรัชญา วิธีวิจัย การวิจัยเกี่ยวกับผู้ใช้
3. วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของบรรณารักษ์ ห้องสมุดประเภทต่างๆ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จรรยาบรรณวิชาชีพ
4. เทคโนโลยี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูล ห้องสมุดอัตโนมัติ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์
5. การพิมพ์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์ สำนักพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง การประเมินคุณภาพวรรณกรรม บรรณมิติ

เดวาร์พานาห์และแอสเลเกีย (Davarpanah; & Aslekia. 2008: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 18 กลุ่ม ได้แก่ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด การศึกษา บรรณมิติ ความรู้และการเรียนรู้ สื่อการสอน การรู้สารสนเทศ ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศ องค์กรอื่นๆ การสื่อสารทางสารสนเทศ ระเบียบบรรณานุกรม การควบคุมทางบรรณานุกรม การจัดการข้อมูล และเรื่องอื่นๆ

อะฮารอนี (Aharoni. 2012: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 10 กลุ่ม ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎี ความรู้พื้นฐาน และพัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประวัติการพิมพ์ ประวัติห้องสมุดและบรรณารักษ์ วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
2. วิธีวิจัย ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ บรรณมิติ การวิเคราะห์เนื้อหาและการอ้างอิง
3. สังคมสารสนเทศและสังคมแห่งการเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การรู้สารสนเทศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต เว็บ 2.0

4. เทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบส่งเอกสาร มัลติมีเดีย ภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ระบบค้นคืนสารสนเทศ การวิเคราะห์ระบบ ปัญหาประดิษฐ์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัยของระบบเครือข่าย โครงสร้างเว็บไซต์ เครื่องมือสืบค้น

5. การจัดระบบและค้นคืนข้อมูล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบการจัดหมวดหมู่ เมทาตาตา การสร้างดรรชนีและสาระสังเขป การจัดระบบความรู้ ศัพท์สัมพันธ์ ศัพท์ควบคุม เทคนิคการสืบค้น

6. อุตสาหกรรมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับฐานข้อมูล ห้องสมุดดิจิทัล การจัดการสารสนเทศ การจัดการความรู้ การจัดการศูนย์สารสนเทศและห้องสมุด พาณิश्य อิเล็กทรอนิกส์

7. กฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวกับสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย ลิขสิทธิ์ การเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต การเข้าถึงสารสนเทศอย่างเสรี นโยบายสารสนเทศ

8. การศึกษาผู้ใช้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศ พฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ ความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูลของผู้ใช้

9. การเผยแพร่สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเผยแพร่สารสนเทศ ทฤษฎี การติดต่อสื่อสาร ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล

10. สารสนเทศศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทางสังคม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศที่แตกต่างกันของแต่ละวัฒนธรรม การศึกษาสารสนเทศ สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสังคมใน ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน แหล่งการเรียนรู้ด้วยตัวเอง สารสนเทศที่เกี่ยวกับชุมชน ศูนย์สารสนเทศด้านสุขภาพ

วาเลียและคัวร์ (Walia; & Kaur. 2012: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ตีพิมพ์ในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ห้องสมุด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด การศึกษาและการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

2. ประเภทของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดเฉพาะ หอจดหมายเหตุ ศูนย์สารสนเทศ

3. การจัดการห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องและหนังสือพิมพ์ แหล่งสารสนเทศอ้างอิง หนังสือหายาก สิ่งพิมพ์อื่นๆ แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ การอนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการด้านงบประมาณ บุคลากร และอาคารสถานที่

4. งานเทคนิคของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ

5. งานบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการยืม-คืน บริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้า บริการสอนและอบรมแก่ผู้ใช้ และบริการอื่นๆ

6. การศึกษาการใช้และผู้ใช้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณมิติ การวิเคราะห์เว็บไซต์ การศึกษาด้านพฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ พฤติกรรมการอ่าน

7. การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างตรรกะนี้ ศัพท์สัมพันธ์

8. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดดิจิทัล การสร้างสารสนเทศดิจิทัล เครือข่ายสารสนเทศระหว่างห้องสมุด

9. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์ ธุรกิจเกี่ยวกับหนังสือ ประวัติหนังสือ บรรณานุกรม และเรื่องอื่นๆ

ราहुล (Rahul. 2014: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสาร Annals of Library and Information Studies โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติห้องสมุด สมาคมห้องสมุด ห้องสมุดประเภทต่างๆ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด การศึกษา และการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บุคลากรทางวิชาชีพ การบริหารงาน ห้องสมุด การจัดการด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. งานเทคนิคของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดทำตรรกะนี้และสาระสังเขป และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โปรแกรมห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แหล่งสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ เว็บ 2.0 และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การศึกษามิติ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินผลงานโดยใช้หลัก วิทยาศาสตร์ เน้นเนื้อหาสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง การวิจัย การตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การศึกษาผู้ใช้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ พฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ การศึกษาเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. งานสารสนเทศและการจัดการความรู้ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศและการบริการ การเผยแพร่สารสนเทศ การค้นคืนสารสนเทศ การแบ่งปันความรู้ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. ห้องสมุดดิจิทัล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างสารสนเทศดิจิทัล การเข้าถึงสารสนเทศอย่างเสรี คลังสารสนเทศของหน่วยงาน โปรแกรมสำหรับสร้างสารสนเทศดิจิทัล และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

8. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ การศึกษาทางไกล เทคโนโลยีทางการศึกษา กฎหมายลิขสิทธิ์ การพิมพ์ และเรื่องอื่นๆ

ทัวมาลา จาร์เวลิน และแวคคารี (Tuomaala; Jarvelin; & Vakkari. 2014: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 11 กลุ่ม ดังนี้

1. วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ ประวัติและพัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ปรัชญาและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. ประวัติห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของห้องสมุด บทบาทและหน้าที่ของห้องสมุด

3. การพิมพ์และประวัติหนังสือ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์หนังสือ สำนักพิมพ์ ประวัติหนังสือและวรรณกรรม

4. การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการ หลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย

5. การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิควิธีวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

6. การวิเคราะห์ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณมิติ การวิเคราะห์เนื้อหา การประเมินคุณภาพสารสนเทศ

7. การดำเนินงานและบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การจัดการด้านอาคารสถานที่ การจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ การใช้ห้องสมุดอัตโนมัติ บริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสอนและอบรมแก่ผู้ใช้

8. การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การทำดัชนี การค้นคืนสารสนเทศ ฐานข้อมูลบรรณานุกรม

9. การแสวงหาสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศ การจัดการสารสนเทศ

10. การสื่อสารที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์และวิชาชีพ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์เผยแพร่ผลงานด้านวิทยาศาสตร์และวิชาชีพ รูปแบบและโครงสร้างการอ้างอิง เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

11. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น

ลัวและแมคคินนีย์ (Luo; & McKinney. 2015: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสาร Journal of Academic Librarianship โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 24 กลุ่ม ดังนี้

1. การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
2. การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับผลงานการวิจัยของบรรณารักษ์
3. กฎหมาย ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลผู้ใช้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย
4. การวางแผนและการประเมินผล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนและการประเมินผลในการดำเนินงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัย
5. บุคลากรของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจ้างงาน รายละเอียดของงาน โอกาสและการพัฒนาด้านวิชาชีพ
6. การจัดการด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบและจัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกของห้องสมุด
7. การสื่อสารทางวิชาการ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การเข้าถึงสารสนเทศอย่างเสรี คลังสารสนเทศของหน่วยงาน บรรณมิตติ การวิเคราะห์เนื้อหาและการอ้างอิง
8. แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการจัดการ การใช้ และการประเมินคุณภาพ
9. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและการพัฒนาการ บทบาทและหน้าที่ของห้องสมุด แนวทางการพัฒนาในอนาคต
10. ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ
11. การบริหารห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การจัดการด้านวัฒนธรรมองค์กร
12. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการ ทรัพยากรสารสนเทศ และกิจกรรมของห้องสมุด
13. งานบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการยืม-คืน บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการนำส่งเอกสาร บริการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ
14. การบริการข้อมูล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการข้อมูล
15. บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า

16. บริการพิเศษของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษาโดยมีค่าใช้จ่าย บริการให้คำแนะนำแก่นักศึกษา การเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศของห้องสมุดกับระบบการจัดการการเรียนรู้

17. งานบริการเกี่ยวกับสารสนเทศดิจิทัล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล ห้องสมุดดิจิทัล การสร้างสารสนเทศดิจิทัล

18. เทคโนโลยี ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานห้องสมุดมหาวิทยาลัย

19. การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดทำดัชนีและสารสังเขป การกำหนดอนุกรมวิธาน

20. เว็บไซต์ห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบและเนื้อหาของเว็บไซต์ห้องสมุด เว็บเซอร์วิส

21. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสมาคม เครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

22. ความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับอาจารย์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์กับอาจารย์ของแต่ละคณะในมหาวิทยาลัย

23. การรู้สารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศของผู้ใช้

24. พฤติกรรมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาความต้องการของผู้ใช้ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยชลทิตา สุทธินิรันดร์กุล (2521: 77-87) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดกับสังคม ประวัติวิวัฒนาการของห้องสมุด การศึกษาวิชาบรรณารักษ์ ประวัติการพิมพ์ หนังสือ และการอ่าน ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

2. ประเภทของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการบริหารและการดำเนินงานห้องสมุด ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ หอจดหมายเหตุ ห้องสมุดในประเทศอื่นๆ

3. บริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การแสดงหุ่น รายการพิเศษของห้องสมุด การบำบัดโรคด้วยหนังสือ บริการห้องสมุดในชนบท บริการรับจ่ายหนังสือ บริการหนังสือจอง การอภิปราย บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า การแนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด ชมรมห้องสมุด การประชาสัมพันธ์

4. ทรัพยากรและงานเทคนิค ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ หนังสือ การจัดหมู่หนังสือ การจัดหาหนังสือและอุปกรณ์ต่างๆ เข้าห้องสมุด

5. วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติหนังสือสำหรับเด็ก การคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็ก การปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

เรื่องศรี จุลละจินดา (2523: 99-107) ได้วิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. หนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของตัวหนังสือ ประวัติและพัฒนาการของการเขียน ประวัติและพัฒนาการของการพิมพ์ การผลิตและการจำหน่ายเผยแพร่หนังสือ กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์ การอ่านของบุคคลหรือกลุ่มคน การควบคุมและการให้บริการทางบรรณานุกรม

2. ภูมิหลังห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของห้องสมุดสมัยต่างๆ หน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม ประวัติและบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการ

3. ห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด ห้องสมุดโรงเรียนและศูนย์โสตทัศนูปกรณ์โรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสารและสารนิเทศ ห้องสมุดอื่นๆ หอจดหมายเหตุ

4. การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ การฝึกอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์

5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดตั้งสมาคมและพัฒนาการ การบริหารงานและการดำเนินงาน การจัดประชุมและสัมมนาเผยแพร่วิชาการ วารสารและสิ่งพิมพ์ของสมาคม

เรวดี เรื่องประพันธ์ (2529: 37-50) ได้วิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

1. บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของห้องสมุดและบรรณารักษ์ในสังคม ประวัติและวิวัฒนาการของห้องสมุด บรรณารักษศาสตร์ การพิมพ์หนังสือและการอ่าน ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์ กฎหมายการพิมพ์และลิขสิทธิ์

2. ประเภทของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการบริหารและการดำเนินงาน ห้องสมุด ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดวัด ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดในประเทศอื่นๆ

3. บริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษของห้องสมุด การประชาสัมพันธ์และการจัดนิทรรศการ บริการจ่าย-รับหนังสือ แนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด การบำบัดโรคด้วยหนังสือและการบริการแก่ผู้ใช้ที่มีลักษณะพิเศษ บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดชั้นหนังสือ บริการตอบคำถาม บริการด้านทรัพยากรห้องสมุด

4. งานเทคนิคของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดหา การทำบัตรรายการและหัวเรื่อง การจัดหมู่หนังสือ การทำตราชนีและสาระสังเขป การสงวนรักษาทรัพยากร

5. วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก การปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ความสนใจและความต้องการอ่านของเด็กระดับต่างๆ คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็ก หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือสำหรับเด็ก การเขียนและแปลหนังสือ การผลิตและตลาดหนังสือสำหรับเด็ก การส่งเสริมจากรัฐบาล หน่วยงานองค์กร เอกชน

6. บุคลากร การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบุคลากร การฝึกอบรมและดูงานทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์

7. สารนิเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ พัฒนาการและความหมาย การจัดเก็บ การเรียกใช้ การสืบค้น การบริการ การสร้างบัญชีคำและการทำตราชนี ระบบโปรแกรมฐานข้อมูล ศูนย์บริการสารนิเทศ การควบคุมบรรณานุกรม การใช้เครื่องจักรกล ห้องสมุดกับสารนิเทศศาสตร์

บุญญา พัฒนพงศ์ (2539: 247-256) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. วิชาบรรณารักษศาสตร์

1.1 ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดกับสังคม ประวัติและวิวัฒนาการของห้องสมุดและการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ประวัติการพิมพ์ หนังสือและการอ่าน ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

1.2 แหล่งทรัพยากรสารนิเทศและการบริการแหล่งสารนิเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดในประเทศอื่นๆ

1.3 การบริการและเผยแพร่สารนิเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ รูปแบบของการบริการและเผยแพร่สารนิเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการสารนิเทศทันสมัย บริการเลือกสรรสารนิเทศเฉพาะบุคคล บริการแปล การจัดนิทรรศการ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ บริการพิเศษ บริการสอนการใช้บริการสารนิเทศ

1.4 งานเทคนิค ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ การวิเคราะห์สารนิเทศ บัตรรายการ การจัดทำสาระสังเขปและตราชนี

1.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และกระบวนการข้อมูล ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคืนสารนิเทศระบบออนไลน์ การจัดการและออกแบบฐานข้อมูล การวิเคราะห์ออกแบบ และประเมินค่าระบบ การประยุกต์เทคโนโลยี เพื่อการประมวลผลในงานห้องสมุด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ข่ายงานและการสร้างข่ายงาน

2. วิชาอื่นๆ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆ เช่น ความรู้ทั่วไป จิตวิทยา โหราศาสตร์ ศาสนา สังคมศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปะ วรรณคดี ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

เบญจามา เจนการ (2541: 25-26) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ภาษาไทย โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ด้านบรรณารักษศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศ การพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ การจัดการวารสาร บริการยืม-คืน บริการอ้างอิงและการค้นคืน การบริหารงานในห้องสมุด

2. ด้านสารนิเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับงานสารระสังเขปและดรรชนี การค้นคืน สารนิเทศในระบบออนไลน์และซีดี-รอม การจัดการฐานข้อมูล การจัดระบบสารนิเทศ การสื่อสาร

3. ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิจัยและค้นคว้า การศึกษาและดูงาน ประวัติศาสตร์และการเมือง ชีวประวัติ โสวัตศนวิสัยและอุปกรณ์ เอกสารและจดหมายเหตุ การประชุมและสัมมนา ความรู้ทั่วไป และเรื่องอื่นๆ

อภิรดี เกล็ดมณี (2551: 80-91) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23 - ปีที่ 50 โดยแบ่งขอบเขตเนื้อหาเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดกับสังคม การศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ อุตสาหกรรมผลิตและการจำหน่าย ประวัติบรรณารักษ นักเขียนและงานประพันธ์

2. การบริหารและการจัดการ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์ การควบคุมและการประเมินคุณภาพ การจัดการความรู้ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด สถิติและการจัดทำรายงานประจำปี มาตรฐานงานห้องสมุด ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด กฎหมายของห้องสมุด

3. ประเภทของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดประเภทอื่นๆ

4. งานเทคนิคของห้องสมุด

4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ กระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ เช่น การศึกษาผู้ใช้ การเลือกทรัพยากรสารสนเทศ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น

4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ การจัดทำเครื่องมือช่วยค้น การอนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

5. งานบริการของห้องสมุด

5.1 บริการของห้องสมุด เช่น บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้า บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ บริการบรรณานุกรมและสาระสังเขป บริการ การอ่าน บริการถ่ายสำเนาเอกสาร บริการแปล บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นต้น

5.2 กิจกรรมของห้องสมุด เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงหุ่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ สัปดาห์ห้องสมุด เป็นต้น

6. เทคโนโลยีสารสนเทศและการประยุกต์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการประยุกต์ในงานห้องสมุด

7. วรรณกรรม ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรมทั่วไป วรรณกรรมสำหรับเด็กและ วัยรุ่น วรรณกรรมสำหรับผู้ใหญ่ วรรณกรรมเฉพาะสาขาวิชา

8. เรื่องอื่นๆ นอกจากที่กล่าวไว้ข้างต้น

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ได้จำแนกขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์โดยศึกษาจากระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมดิวอี้ ระบบการจัดหมู่หนังสือ แบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตามระบบ JITA งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งแบ่ง ขอบเขตเนื้อหาออกเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด การศึกษาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ สังคมสารสนเทศ อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ กฎหมาย และจริยธรรมสารสนเทศ ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

2. ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหอสมุด แห่งชาติ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

3. การบริหารและการจัดการห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การประชาสัมพันธ์และการตลาด มาตรฐาน ห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ การจัดการความรู้ ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด การจัดทำสถิติ และรายงานประจำปี

4. งานเทคนิคของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาทรัพยากร สารสนเทศ เช่น การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างสารสนเทศดิจิทัล การคัดลอก/จำหน่าย ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ เช่น การวิเคราะห์และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การจัดทำบรรณานุกรม การอนุรักษ์และสงวนรักษา ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นต้น

5. งานบริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการของห้องสมุด เช่น บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ เป็นต้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมของห้องสมุด เช่น การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน งานสัปดาห์ห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ เช่น การศึกษาผู้ใช้ ความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ การสำรวจความพึงพอใจและทัศนคติ เป็นต้น

6. ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศประเภทต่าง ๆ การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

7. เทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคม ห้องสมุดอัตโนมัติ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

ด้านประเภทบทความ

การวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ เป็นการศึกษารูปแบบและเนื้อหาของข้อเขียนหรือเรื่องต่าง ๆ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งจากการศึกษาการแบ่งประเภทบทความในงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีดังนี้

วาลีย์และคัวร์ (Walia; & Kaur. 2012: Online) ได้แบ่งประเภทบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ตีพิมพ์ในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา ออกเป็น 2 ประเภท คือ บทความวิจัย และบทความอื่นๆ

ลัวและแมคคินนีย์ (Luo; & McKinney. 2015: Online) ได้แบ่งประเภทบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์บทความในวารสาร Journal of Academic Librarianship ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทความวิจัย เป็นบทความที่เสนอข้อมูลการค้นคว้าวิจัย โดยอธิบายถึงความสำคัญของการวิจัย เทคนิควิธีวิจัย ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

2. บทความเชิงบรรยาย เป็นบทความที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแผนงานโครงการ รายงานสถานการณ์ ประวัติความเป็นมาหรือพัฒนาการของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3. บทความความเรียง เป็นบทความที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบ บทสรุป หรือแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย การเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศ Elsevier Compendex และ Google Scholar เป็นต้น

เบญจามา เจนการ (2541: 26) ได้แบ่งประเภทบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539 ออกเป็น 3 ประเภท คือ บทความแปล บทความวิเคราะห์หรือวิชาการ และบทความแนวความคิดเห็น

อภิรดี เกล็ดมณี (2551: 11) ได้แบ่งประเภทบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23 - ปีที่ 50 ออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. บทความวิชาการ หมายถึง การเสนอความรู้หรือแนวคิดทางวิชาการซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต ทดลอง วิเคราะห์ เป็นความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ

2. บทความวิจัย หมายถึง บทความที่เสนอข้อมูลการวิจัยค้นคว้า โดยสรุปจากงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เพื่ออธิบายถึงความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

3. บทความแปล หมายถึง การเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความรู้ทางวิชาการที่แปลจากภาษาใดภาษาหนึ่งเป็นภาษาไทย

4. บทความแสดงความคิดเห็น หมายถึง บทความที่เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือเรื่องต่างๆ

5. บทความสัมภาษณ์ หมายถึง การเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติงาน

6. บทความชีวประวัติ หมายถึง การเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ ซึ่งข้อมูลนั้นอาจมาจากการสัมภาษณ์เจ้าของชีวประวัติ การสอบถามจากบุคคลแวดล้อม รวมทั้งเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง

7. บทความวิจารณ์ หมายถึง บทความที่เขียนเพื่อติชมหรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีทางวิชาการที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาตามเหตุผล

8. บทความบันทึก หมายถึง บทความที่เป็นการบันทึกการสัมมนา รายงานการประชุม การบรรยาย ปาฐกถา การอภิปราย การศึกษาดูงาน

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาโดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความแปล และบทความแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังมีการแบ่งบทความอีกหลายประเภท ได้แก่ บทความสัมภาษณ์ บทความชีวประวัติ บทความวิจารณ์ บทความบันทึก บทความเชิงบรรยาย และบทความความเรียง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทบทความออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (สุชาติ โสมประยูร; และวรรณ โสมประยูร. 2550: 143)

1. บทความทั่วไป หมายถึง การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อาจนำเสนอเพื่อวิจารณ์เหตุการณ์ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อให้ความรู้

2. บทความวิชาการ หมายถึง การเสนอความรู้หรือแนวคิดทางวิชาการซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต ทดลอง วิเคราะห์ เป็นความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ

3. บทความวิจัย หมายถึง บทความที่เสนอข้อมูลการวิจัยค้นคว้า โดยสรุปจากงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เพื่ออธิบายถึงความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

4. บทความปริทัศน์ หมายถึง บทความที่รวบรวมแนวคิดหรือองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ มาทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมีการวิจารณ์เปรียบเทียบหรือให้ข้อเสนอแนะ

ด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ

การวิเคราะห์บทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ เป็นการแบ่งกลุ่มอาชีพของผู้เขียนบทความในขณะที่เขียนบทความ ซึ่งจากการศึกษาการแบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มีดังนี้

ราहुล (Rahul. 2014: Online) ได้แบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์บทความในวารสาร Annals of Library and Information Studies ออกเป็น 7 กลุ่ม คือ อาจารย์ นักวิจัย บรรณารักษ์/นักสารนิเทศ นักศึกษา ศูนย์สารนิเทศ/เอกสาร หน่วยงานราชการ และอื่นๆ

เรวดี เรืองประพันธ์ (2529: 54) ได้แบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ผู้สอนในโรงเรียนบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ นิสิต/นักศึกษาบรรณารักษ์ บุคคลภายนอกวงการวิชาชีพ และไม่ทราบข้อเท็จจริงที่แน่นอน

เบญจมา เจนการ (2541: 46) ได้แบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539 ออกเป็น 5 กลุ่ม คือ อาจารย์ นักวิชาการ บรรณารักษ์ นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป

อภิรดี เกล็ดมณี (2551: 184) ได้แบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23 - ปีที่ 50 ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ กลุ่มนิสิตบุคคล และกลุ่มไม่ปรากฏอาชีพ

สรุปได้ว่า การแบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความในงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วยอาจารย์ บรรณารักษ์ นักศึกษา กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ และกลุ่มไม่ปรากฏอาชีพ

ในการวิเคราะห์บทความครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มสถานภาพของผู้เขียนบทความทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
 - 1.1 อาจารย์
 - 1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ
 - 1.3 นักศึกษา
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ
3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เมงและซิงห์ (Meng; & Singh. 2007: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความวิจัยในวารสาร Malaysian Journal of Library & Information Science (MJLIS) ซึ่งเป็นวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศมาเลเซีย โดยศึกษาบทความที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ.1996-2006 รวมทั้งสิ้น 158 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของบทความวิจัยและวิธีวิจัย ผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ รองลงมา คือ การแสวงหาสารสนเทศ และการสื่อสารที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์ ส่วนเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ว่า สาเหตุที่บทความกล่าวถึงการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศมากที่สุด เนื่องจากการจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกองค์กรไม่เฉพาะแต่ห้องสมุดเท่านั้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้จึงมีส่วนงานวิจัยที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้เห็นว่าการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ไม่ได้เน้นเฉพาะห้องสมุดเพียงอย่างเดียว อีกทั้งเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของห้องสมุดให้เป็นแหล่งสารสนเทศที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

เบลสซิงเกอร์และฟราเซียร์ (Blessinger; & Frasier. 2007: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 10 ชื่อเรื่อง ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ.1994-2004 รวมทั้งสิ้น 2,220 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาและการอ้างอิงในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุด (ร้อยละ 33) โดยเน้นเนื้อหา งานแคตตาล็อก บริการตอบคำถาม แนะนำการใช้ห้องสมุด รองลงมา คือ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และการศึกษาผู้ใช้ เน้นเนื้อหาการศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ การค้นคืนสารสนเทศ (ร้อยละ 20) ส่วนเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องและบรรณมิติ (ร้อยละ 11)

เดวาร์พานาห์และแอสเลเกีย (Davaranah; & Aslekia. 2008: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 56 ชื่อเรื่อง ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2004 รวมทั้งสิ้น 894 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารายละเอียดของบทความทั้งด้านขอบเขตเนื้อหา จำนวนผู้เขียน ภาษาที่ใช้ จำนวนรายการอ้างอิง และจำนวนการนำบทความไปอ้างอิง ซึ่งผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ร้อยละ 29.87) รองลงมา คือ การจัดเก็บและการค้นคืนสารสนเทศ (ร้อยละ 11.62) ส่วนเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ การควบคุมทางบรรณานุกรม (ร้อยละ 0.45) โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ว่า บทความส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เนื่องจากผู้วิจัยส่วนใหญ่ต้องการศึกษาบทบาทและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของห้องสมุด เพื่อช่วยให้นักวิชาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อะฮาโรนี (Aharoni. 2012: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 10 ชื่อเรื่อง ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ.2007-2008 รวมทั้งสิ้น 1,250 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาและรายละเอียดของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่มาจากวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 27.08) รองลงมา คือ สารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 9.28) ส่วนด้านขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (ร้อยละ 17.99) เน้นเนื้อหาด้านการสืบค้น ระบบการค้นคืนสารสนเทศ ระบบสารสนเทศเคลื่อนที่ รองลงมา คือ วิจัย (ร้อยละ 17.40) เน้นเนื้อหาด้านการทดสอบไครส์แควร์ การวิเคราะห์บรรณมิติ การวิจัยเชิงคุณภาพ การประเมินผลงานโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ ส่วนเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ ภูมิหลังทางสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 0.11) โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยไว้ว่า บทความส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานในห้องสมุด ซึ่งช่วยให้บริการผู้ใช้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่รองลงมา คือ วิจัย เนื่องจากสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีพัฒนาการทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการพัฒนาการดำเนินงานด้านเทคนิคและงานบริการ จึงส่งผลให้มีการศึกษาถึงวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยให้แก่ผู้วิจัยคนอื่นๆ

เซธีและแพนดา (Sethi; & Panda. 2012: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 2 ชื่อเรื่อง ได้แก่ The International Information & Library Review และ Library & Information Science Research ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2010 รวมทั้งสิ้น 1,000 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหา จำนวนผู้เขียนบทความ รูปแบบรายการอ้างอิง และจำนวนการนำบทความไปอ้างอิง ผลการวิจัย พบว่าวารสาร The International Information & Library Review บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดดิจิทัล (ร้อยละ 11.8) รองลงมา คือ ระบบสารสนเทศ (ร้อยละ 9.2) ส่วนวารสาร

Library & Information Science Research บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ (ร้อยละ 21.2) รองลงมา คือ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 9.2) โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ว่า ขอบเขตเนื้อหาส่วนใหญ่เน้นด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งผลกระทบของสารสนเทศดิจิทัลต่อบริการของห้องสมุด เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดสารสนเทศดิจิทัล ห้องสมุดจำเป็นต้อง ปรับตัวเพื่อให้บริการสารสนเทศดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วาเลียและคัวร์ (Walia; & Kaur. 2012: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ตีพิมพ์ในสหราชอาณาจักรและ สหรัฐอเมริกา จำนวน 6 ชื่อเรื่อง ได้แก่ Journal of Documentation, Journal of Librarianship and Information Science, Library and Information Science Research, Library Resources and Technical Services, Library Trends และ The Library Quarterly ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2008 รวมทั้งสิ้น 165 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของบทความ ขอบเขตเนื้อหา และวิเคราะห์ ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ ศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า มีบทความวิจัย 93 บทความ (ร้อยละ 56.36) และบทความอื่นๆ 72 บทความ (ร้อยละ 43.64) ซึ่งวารสาร Journal of Documentation ตีพิมพ์บทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 32 บทความ (ร้อยละ 34.41) ด้านการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความส่วนใหญ่มี เนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังของบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (ร้อยละ 17.58) รองลงมา คือ การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ (ร้อยละ 15.15) และ เนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทห้องสมุด (ร้อยละ 4.24) ส่วนการวิเคราะห์ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อสาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ พบว่า มีผลกระทบในด้านการจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศมากที่สุด (ร้อยละ 20.43) ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารช่วยให้กระบวนการจัดเก็บ สารสนเทศของห้องสมุดและการค้นคืนสารสนเทศของผู้ใช้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสามารถ ดำเนินการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องแม่นยำ

ราหุล (Rahul. 2014: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสาร Annals of Library and Information Studies ซึ่งเป็นวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ให้ เข้าถึงอย่างเสรีของประเทศอินเดีย โดยศึกษาบทความที่เผยแพร่ระหว่างปี ค.ศ.2002-2011 รวมทั้งสิ้น 283 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาและรายละเอียดของผู้เขียน บทความ ผลการวิจัย พบว่า ผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ (ร้อยละ 34.85) รองลงมา คือ นักวิจัย (ร้อยละ 23.90) ส่วนด้านขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ บรรณมิติและการประเมินผลงานโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ โดยเน้นเนื้อหาสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง การวิจัย การตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ มีจำนวน 117 บทความ รองลงมา คือ การศึกษาผู้ใช้ โดยเน้นเนื้อหา ความต้องการของผู้ใช้ พฤติกรรม การแสวงหาสารสนเทศ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต มีจำนวน 34 บทความ และเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ หัวข้ออื่นๆ เช่น การรู้สารสนเทศ การศึกษาทางไกล

การศึกษาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ เป็นต้น ซึ่งมีจำนวน 12 บทความ และเหตุที่บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณมิติและการประเมินผลงานโดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ อาจเนื่องมาจากการเผยแพร่บทความและงานวิจัยมากขึ้น จึงมีการประเมินผลงานว่ามีการนำไปอ้างอิงหรือนำไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด

ทัวมาลา จาร์เวลิน และแวคคาร์รี (Tuomaala; Jarvelin; & Vakkari. 2014: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 42 ชื่อเรื่อง ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1965 ค.ศ. 1985 และ ค.ศ. 2005 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พัฒนาการของขอบเขตเนื้อหาและวิธีวิจัย ผลการวิจัย พบว่า บทความที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1965 ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หมวดหมู่และการทำดัชนี (ร้อยละ 21.8) ส่วนบทความที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1985 ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคืนสารสนเทศ (ร้อยละ 12.7) และบทความที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2005 ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ในการค้นคืนสารสนเทศ ซึ่งพัฒนาการด้านขอบเขตเนื้อหาของบทความ ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1965-2005 เนื้อหาที่เกี่ยวกับ ห้องสมุดและการบริการสารสนเทศมีจำนวนที่ลดลง แต่หัวข้อการแสวงหาสารสนเทศและการสื่อสาร ที่เกี่ยวข้องด้านวิทยาศาสตร์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ลัวและแมคคินนีย์ (Luo; & McKinney. 2015: Online) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความ ในวารสาร Journal of Academic Librarianship ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2004-2013 รวม 541 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของบทความ ขอบเขตเนื้อหา จำนวนผู้เขียน บทความ และวิธีวิจัย ผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย (ร้อยละ 64.0) รองลงมา คือ บทความเชิงบรรยาย (ร้อยละ 20.5) ส่วนขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความส่วนใหญ่ เกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ (ร้อยละ 20.9) เน้นเนื้อหาด้านการสอนซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง บรรณารักษ์และอาจารย์ รองลงมา คือ พฤติกรรมสารสนเทศ (ร้อยละ 11.3) และเนื้อหาที่มีการกล่าวถึงน้อยที่สุด คือ การบริการข้อมูล (ร้อยละ 0.2)

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ของต่างประเทศ เป็นการวิเคราะห์บทความของกลุ่มวารสารทาง บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากกว่าการวิเคราะห์บทความของวารสารชื่อใดชื่อหนึ่ง ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของบทความ ผลการวิจัย ด้านขอบเขต เนื้อหาที่มีความหลากหลาย เนื่องจากการแบ่งขอบเขตเนื้อหาแตกต่างกัน โดยบทความส่วนใหญ่เน้น เนื้อหาด้านเทคโนโลยี การจัดเก็บและค้นคืนสารสนเทศ ห้องสมุดดิจิทัล การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศกับงานห้องสมุด นอกจากนี้ยังมีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังของบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ การดำเนินงานของห้องสมุด บรรณมิติ การรู้สารสนเทศ และการแสวงหา สารสนเทศ ด้านประเภทของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย ด้านสถานภาพของผู้เขียน ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์และกลุ่มวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

งานวิจัยในประเทศ

ชลทิชา สุทธิรัตนกุล (2521: 159-169) ได้วิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2500 ถึงปีที่ 19 ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2518 รวม 301 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ สำนวนปริมาณบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในแต่ละหัวข้อเนื้อหา ศึกษาลักษณะแหล่งและปริมาณของการอ้างอิงในแต่ละบทความ และเขียนสาระสังเขปประกอบบทความ ผลการวิจัยพบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อประเภทของห้องสมุด จำนวน 110 บทความ รองลงมา คือ หัวข้อบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง จำนวน 88 บทความ ส่วนหัวข้อวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่นมีจำนวนบทความน้อยที่สุด 22 บทความ สำหรับผลการวิจัยในแต่ละช่วงปี พบว่าบทความส่วนใหญ่มีเนื้อหา ดังนี้ พ.ศ. 2500-2504 เป็นเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน พ.ศ. 2505-2509 เป็นเรื่องเกี่ยวกับบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์ พ.ศ. 2510-2514 เป็นเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย และวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ซึ่งมีจำนวนบทความเท่ากัน พ.ศ. 2515-2518 เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักการบริหารและดำเนินงานห้องสมุด สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เขียน พบว่าผู้เขียนบทความส่วนใหญ่เป็นกลุ่มบรรณารักษ์ และบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ รวมทั้งผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาห้องสมุดของไทย

เรืองศรี จุลละจินดา (2524: 196-203) ได้วิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งจัดทำเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. 2451-2522 จำนวน 112 รายการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ซึ่งปรากฏเป็นบทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ และเอกสารไม่ตีพิมพ์ รวมทั้งสำนวนการอ้างอิงงานเขียน ผลการวิจัยพบว่า งานเขียนส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหัวข้อห้องสมุดและแหล่งสารนิเทศ รองลงมา คือ หัวข้อหนังสือและการควบคุมทางบรรณานุกรม การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และภูมิหลังของห้องสมุด ตามลำดับ

เรวดี เรื่องประพันธ์ (2529: 171-190) ได้วิเคราะห์เนื้อหาของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย ซึ่งจัดพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512-2527 จำนวน 13 ชื่อเรื่อง เช่น ข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข่าวสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุลสารหอสมุด มศว บางแสน เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 584 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาบทความ ศึกษาการอ้างอิงของบทความ และศึกษาประเภทของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัยพบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับหมวดประเภทของห้องสมุด จำนวน 158 บทความ รองลงมา คือ หมวดบุคลากร การศึกษาอบรมและวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 120 บทความ และหมวดวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่นมีจำนวนบทความน้อยที่สุด 29 บทความ ส่วนผลการวิจัยในแต่ละช่วงปี พบว่า ช่วงแรก พ.ศ. 2512-2515 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ

วิวัฒนาการของห้องสมุดบรรณารักษศาสตร์ การพิมพ์ หนังสือและการอ่าน ช่วงที่สอง พ.ศ. 2516-2519 การแนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด ช่วงที่สาม พ.ศ. 2520-2523 ห้องสมุด มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ช่วงสุดท้าย พ.ศ. 2524-2527 หลักการบริหารและดำเนินงานห้องสมุด ส่วนผู้เขียนบทความพบว่า บรรณารักษ์เป็นกลุ่มที่เขียนบทความมากที่สุด 135 คน จากผู้เขียน ทั้งหมด 308 คน

บุญญา พัฒนพงศ์ (2539: 169-176) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512-2535 จำนวน 18 ชื่อเรื่อง รวม 1,630 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารและวิเคราะห์เนื้อหาวารสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศไทยในด้านจำนวนและประเภทของเนื้อหาบทความ ผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 60.49) นอกนั้นเป็นบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาอื่นๆ (ร้อยละ 39.51) สำหรับบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาบรรณารักษศาสตร์ พบว่า กล่าวถึงหัวข้อแหล่งสารสนเทศและการบริหารมากที่สุด (ร้อยละ 29.01) รองลงมา คือ หัวข้อทรัพยากรและงานเทคนิค (ร้อยละ 28.19) และหัวข้อการบริการมีจำนวนบทความน้อยที่สุด (ร้อยละ 11.05) ส่วนผลการวิจัยในแต่ละช่วงปี พบว่า ช่วงแรก ปี พ.ศ. 2512-2516 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศและการบริหาร และข้อเสนอแนะในการวางแผนปรับปรุงห้องสมุด ช่วงปี พ.ศ. 2516-2521 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศและการบริหาร เน้นเรื่องห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ประวัติ พัฒนาการ งบประมาณ และการอบรมดูงาน ช่วงปี พ.ศ. 2522-2526 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศและการบริหาร เน้นเรื่องห้องสมุดของต่างประเทศ บทบาทของห้องสมุด การพัฒนาห้องสมุดมหาวิทยาลัย และความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ช่วงปี พ.ศ. 2527-2531 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรและงานเทคนิค กล่าวถึง การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การคัดเลือกและจัดหา รวมทั้งความร่วมมือการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน และช่วงสุดท้าย ปี พ.ศ. 2532-2535 บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย เน้นด้านประวัติ บทบาท การดำเนินงาน และการพัฒนา

เบญจมา เจนการ (2541: 96-103) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539 จำนวน 5 ชื่อเรื่อง ได้แก่ โดมทัศน์ วารสารห้องสมุด ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง วารสารบรรณศาสตร์ ชมนนินิตวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 99 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 770 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ ในด้านหน่วยงานผู้ผลิต ผู้เขียน เนื้อหา แหล่งอ้างอิง วิธีการเขียน วัตถุประสงค์ของวารสาร วัตถุประสงค์ของบทความ รายละเอียดของวารสาร บรรณานุกรม และความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของวารสาร รวมทั้งศึกษาแนวโน้มของเนื้อหาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ ผลการวิจัย พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆ เช่น โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์ ชีวประวัติ (ร้อยละ 65.7)

รองลงมา คือ เนื้อหาที่เกี่ยวกับสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ (ร้อยละ 29.4) สาเหตุที่บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาอื่นๆ เนื่องจากการจัดทำวารสารฉบับพิเศษในโอกาสสำคัญ เนื้อหาของบทความจึงเกี่ยวข้องกับโอกาสสำคัญนั้นๆ ส่วนผู้เขียนบทความ พบว่า ผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์ (ร้อยละ 50.8) รองลงมา คือ อาจารย์ (ร้อยละ 25.6) และวิธีการเขียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบทความวิเคราะห์หรือวิชาการ (ร้อยละ 61.9) และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น รองลงมา คือ บทความลักษณะแนวความคิดเห็น (ร้อยละ 28.9)

อภิรดี เกล็ดมณี (2551: 197-213) ได้วิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23-50 จัดพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2522-2549 จำนวน 111 ฉบับ รวม 925 บทความ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของบทความ ขอบเขตเนื้อหา ของบทความ ประเภทของผู้รับผิดชอบบทความ และประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับการอ้างถึงในบทความ ผลการวิจัย พบว่า ประเภทของบทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการ (ร้อยละ 61.41) รองลงมา คือ บทความบันทึก (ร้อยละ 17.62) ส่วนด้านขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง (ร้อยละ 24.32) รองลงมา คือ ประเภทของห้องสมุด (ร้อยละ 17.62) และน้อยที่สุด คือ เรื่องอื่นๆ (ร้อยละ 8.11) ส่วนผลการวิจัยในแต่ละช่วงปี พบว่า ขอบเขตเนื้อหาที่บทความกล่าวถึงมากที่สุดในช่วง พ.ศ. 2522-2525 และ ช่วง พ.ศ. 2526-2530 คือ หัวข้อห้องสมุดกับสังคม ช่วง พ.ศ. 2531-2535 คือ หัวข้อห้องสมุดเฉพาะ และบริการของห้องสมุด ช่วง พ.ศ. 2536-2540 คือ หัวข้อห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ช่วง พ.ศ. 2541-2545 คือ หัวข้อห้องสมุดกับสังคม และในช่วงปีสุดท้าย พ.ศ. 2546-2549 คือ หัวข้อห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย ส่วนประเภทของผู้รับผิดชอบบทความ พบว่า กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบบทความมากที่สุด จำนวน 383 คน (ร้อยละ 77.70) โดยแบ่งเป็น บรรณารักษ์ จำนวน 245 คน (ร้อยละ 49.70) รองลงมา คือ ผู้สอนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 114 คน (ร้อยละ 23.12) และน้อยที่สุด คือ นิสิตนักศึกษาสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 1.83)

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์บทความของกลุ่มวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากกว่าการวิเคราะห์บทความของวารสารชื่อใดชื่อหนึ่ง ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของบทความ ประเภทของบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัย ด้านขอบเขตเนื้อหาของบทความส่วนใหญ่เน้นด้านบรรณารักษศาสตร์มากกว่าด้านสารสนเทศศาสตร์ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง ประเภทห้องสมุด แหล่งสารสนเทศ และการบริหารงานห้องสมุด ด้านประเภทของบทความ ส่วนใหญ่เป็นบทความวิชาการ และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านสถานภาพของ ผู้เขียนอยู่ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งกลุ่มบรรณารักษ์ผลิตบทความมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนบทความ เพื่อเผยแพร่ความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานในห้องสมุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การวิเคราะห์เนื้อหาและการบันทึกข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
จำแนกตามรายชื่อวารสาร

รายชื่อวารสาร	จำนวนบทความทั้งหมด	จำนวนบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	ร้อยละ
1. วารสารบรรณศาสตร์ มศว	105	98	93.33
2. วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ	104	103	99.04
3. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	450	194	43.11
4. วารสารสารสนเทศศาสตร์	346	341	98.55
5. วารสารห้องสมุด	368	350	95.11
6. วารสารสารสนเทศ	237	127	53.59
7. วารสารอินฟอร์เมชัน	172	171	99.42
รวม	1,782	1,384	77.67

จากตาราง 1 แสดงว่าวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง มีจำนวนบทความทั้งหมด 1,782 บทความ โดยบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มีจำนวน 1,384 บทความ คิดเป็นร้อยละ 77.67 ของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชิ้น คือ 1) แบบบันทึกข้อมูลบทความ และ 2) แบบวิเคราะห์บทความ

แบบบันทึกข้อมูลบทความ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดการจำแนกขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยศึกษาระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมดิวอี้ ระบบการจัดหมู่หนังสือแบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน การแบ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ตามระบบ JITA รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์บทความทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของ เม่งและซิงห์ (Meng; & Singh. 2007: Online) เบลสซิงเกอร์และฟราเซียร์ (Blessinger; & Frasier. 2007: Online) เดวาร์พานาห์และแอสเลเกีย (Davarpanah; & Aslekia. 2008: Online) อะฮาโรนี (Aharoni. 2012: Online) วาเลียและคัวร์ (Walia; & Kaur. 2012: Online) ราหุล (Rahul. 2014: Online) ทัวมาลา จาร์เวลิน และแวกคาร์ (Tuomaala; Jarvelin; & Vakkari. 2014: Online) ลัวและแมคคินนีย์ (Luo; & McKinney. 2015: Online) ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล (2521: 77-87) เรืองศรี จุลละจินดา (2523: 99-107) เรวดี เรืองประพันธ์ (2529: 37-50) บุญญา พัฒนพงศ์ (2539: 247-256) เบญจภา เจนการ (2541: 25-26) และอภิรดี เกสัดมณี (2551: 80-91) เพื่อเป็นแนวทางในการจำแนกขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกขอบเขตเนื้อหา ซึ่งได้ปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย โดยจำแนกขอบเขตเนื้อหาของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ออกเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

2.1 ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายและขอบเขต พัฒนาการทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความสำคัญของห้องสมุด ประวัติและ พัฒนาการของห้องสมุด องค์กรและสมาคมที่เกี่ยวกับห้องสมุด

2.1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติและ พัฒนาการของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ หลักสูตร การเรียนการสอน การวิจัย ปรัชญาและจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.1.4 สังคมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่าน การรู้สารสนเทศ การเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายเกี่ยวกับสารสนเทศ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศ

2.1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์ หนังสือ สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ สำนักพิมพ์ ธุรกิจการพิมพ์ ธุรกิจการผลิตสื่อ

2.1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย การพิมพ์ กฎหมายลิขสิทธิ์ การละเมิดลิขสิทธิ์ การเซ็นเซอร์สิ่งพิมพ์ การคัดลอกวรรณกรรม (Plagiarism) การใช้สารสนเทศอย่างเป็นธรรม (Fair use)

2.1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติ ผลงาน คำวิจารณ์

2.2 ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ

2.2.1 หอสมุดแห่งชาติ

2.2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

2.2.3 ห้องสมุดเฉพาะ

2.2.4 ห้องสมุดโรงเรียน

2.2.5 ห้องสมุดประชาชน

2.2.6 หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

2.3 การบริหารและการจัดการห้องสมุด

2.3.1 การบริหารงานทั่วไป ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผน การจัดระบบงาน งานธุรการ การจัดสรรงบประมาณ การเงินและการบัญชี

2.3.2 การบริหารงานบุคคล

2.3.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

2.3.4 การประชาสัมพันธ์และการตลาด

2.3.5 มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ

2.3.6 การจัดการความรู้

2.3.7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

2.3.8 การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี

2.4 งานเทคนิคของห้องสมุด

2.4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการคัดเลือก ทรัพยากรสารสนเทศ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างสารสนเทศดิจิทัล การประเมิน ทรัพยากรสารสนเทศ การคัดลอก/จำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ การบริจาคทรัพยากรสารสนเทศ การแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ

2.4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และการทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ การวิเคราะห์เลขหมู่ การวิเคราะห์หัวเรื่อง การจัดทำ

ดรรชนี การจัดทำสารสังเขป การจัดทำบรรณานุกรม การอนุรักษ์และสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

2.5 งานบริการของห้องสมุด

2.5.1 บริการของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ บริการจุลสารและกฤตภาค บริการบรรณานุกรมและสารสังเขป บริการสื่อสตทัศน์วัสดุ บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บริการข่าวสารทันสมัย (Current Awareness Service) บริการสารสนเทศเฉพาะบุคคล (SDI: Selective Dissemination of Information) บริการนำส่งเอกสาร (Document Delivery) บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการการอ่าน บริการถ่ายสำเนาเอกสาร บริการแปล บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ บรรณบำบัด และบริการอื่นๆ

2.5.2 กิจกรรมของห้องสมุด ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ การแสดงหุ่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ งานสัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมตอบคำถามชิงรางวัล และกิจกรรมอื่นๆ

2.5.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใช้ ความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ การสำรวจความพึงพอใจและทัศนคติ

2.6 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

2.6.1 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศประเภทต่างๆ การสำรวจทรัพยากรสารสนเทศ การเผยแพร่สารสนเทศ

2.6.2 การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์การอ้างอิง การวิเคราะห์เว็บไซต์ การประเมินคุณภาพทรัพยากรสารสนเทศ

2.7 เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.7.1 ระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ

2.7.2 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

2.7.3 เว็บไซต์ สื่อสังคม

2.7.4 ห้องสมุดอัตโนมัติ

2.7.5 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน

2.7.6 โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสาร

อิเล็กทรอนิกส์

2.7.7 การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกประเภทบทความ ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกประเภทบทความออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

3.1 บทความทั่วไป หมายถึง การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย อาจนำเสนอเพื่อวิจารณ์เหตุการณ์ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อให้ความรู้

3.2 บทความวิชาการ หมายถึง การเสนอความรู้หรือแนวคิดทางวิชาการซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาเอกสาร การสังเกต ทดลอง วิเคราะห์ เป็นความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ

3.3 บทความวิจัย หมายถึง บทความที่เสนอข้อมูลการวิจัยค้นคว้า โดยสรุปจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ เพื่ออธิบายถึงความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย วิธีการวิจัย ผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

3.4 บทความปริทัศน์ หมายถึง บทความที่รวบรวมแนวคิดหรือองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ มาทำการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมีการวิจารณ์เปรียบเทียบหรือให้ข้อเสนอแนะ

4. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจำแนกสถานภาพของผู้เขียน ซึ่งได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย สามารถจำแนกสถานภาพของผู้เขียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

4.1.1 อาจารย์

4.1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ

4.1.3 นักศึกษา

4.2 กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ

4.3 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

5. สร้างแบบบันทึกข้อมูลบทความ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการทางบรรณานุกรม ขอบเขตเนื้อหา ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียน

6. นำแบบบันทึกข้อมูลบทความที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์ตรวจพิจารณาความถูกต้องสมบูรณ์

7. ปรับปรุงและแก้ไขแบบบันทึกข้อมูลบทความตามความคิดเห็นของประธานและกรรมการควบคุมปริญญาณิพนธ์ เพื่อให้ได้แบบบันทึกข้อมูลบทความที่ถูกต้องสมบูรณ์

แบบวิเคราะห์บทความ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยพิจารณาความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ สถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

2. สร้างแบบวิเคราะห์บทความ เพื่อใช้บันทึกความถี่ (Tally) ของผลการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ โดยจำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์ คือ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 ซึ่งแบบวิเคราะห์บทความมีดังนี้

2.1 แบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ แสดงความสัมพันธ์ของขอบเขตเนื้อหาบทความกับช่วงปีที่พิมพ์

2.2 แบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ แสดงความสัมพันธ์ของประเภทบทความกับช่วงปีที่พิมพ์

2.3 แบบวิเคราะห์บทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ แสดงความสัมพันธ์ของสถานภาพของผู้เขียนบทความกับช่วงปีที่พิมพ์

ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูลบทความและแบบวิเคราะห์บทความ ดูที่ภาคผนวก

การวิเคราะห์เนื้อหาและการบันทึกข้อมูล

1. เมื่อได้แบบบันทึกข้อมูลบทความที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว จึงดำเนินการทดสอบความเที่ยงของการประเมินบทความ โดยผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในด้านการประเมินเนื้อหาเอกสาร 4 คน ทดลองประเมินบทความร่วมกับผู้วิจัย ให้ทุกคนอ่านบทความที่มีเนื้อหากระจายไปในเรื่องต่างๆ จำนวน 5 บทความ แล้ววิเคราะห์บทความและบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลบทความ ซึ่งรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน มีดังนี้

1.1 นางไพจิตร เกิดอยู่ ตำแหน่งหัวหน้าแผนกทรัพยากรสารสนเทศ ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

1.2 นางสาวโชติกา ประพทธิกุล ตำแหน่งหัวหน้าบรรณารักษ์ ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.3 นางปภาดา น้อยคำยง ตำแหน่งบรรณารักษ์ กลุ่มงานวิเคราะห์และสร้างฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.4 นางสาวเปรมฤดี แทนมาลา ตำแหน่งบรรณารักษ์ชำนาญการ กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกข้อมูลบทความมาวิเคราะห์ผลความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์ของผู้วิจัยจะต้องสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 จึงจะถือว่าการประเมินบทความมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการทดสอบความเที่ยงของการบันทึกข้อมูล

เนื้อหาของแบบบันทึก	จำนวนข้อที่ผู้ร่วมประเมินบันทึกลงในแบบบันทึก					
	สอดคล้องกับผู้วิจัย		ไม่สอดคล้องกับผู้วิจัย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ	14	18.42	6	7.89	20	26.31
ตอนที่ 3 ประเภทบทความ	19	25.00	1	1.32	20	26.32
ตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ	32	42.11	4	5.26	36	47.37
รวม	65	85.53	11	14.47	76	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบแบบบันทึกข้อมูลบทความทั้งหมด 76 ข้อ มีจำนวนข้อที่ผู้ร่วมประเมินบันทึกสอดคล้องกับผู้วิจัยจำนวน 65 ข้อ (ร้อยละ 85.53) และจำนวนข้อที่ผู้ร่วมประเมินบันทึกไม่สอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 11 ข้อ (ร้อยละ 14.47) เมื่อพิจารณาแต่ละตอนพบว่า ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ มีจำนวนข้อที่ผู้ร่วมประเมินบันทึกสอดคล้องกับผู้วิจัยจำนวน 14 ข้อ (ร้อยละ 18.42) และข้อที่ไม่สอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 6 ข้อ (ร้อยละ 7.89) ตอนที่ 3 ประเภทบทความ มีจำนวนข้อที่บันทึกสอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 19 ข้อ (ร้อยละ 25) และข้อที่ไม่สอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 1 ข้อ (ร้อยละ 1.32) และตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ มีจำนวนข้อที่บันทึกสอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 32 ข้อ (ร้อยละ 42.11) และข้อที่ไม่สอดคล้องกับผู้วิจัย จำนวน 4 ข้อ (ร้อยละ 5.26)

เมื่อนำผลการทดสอบแบบบันทึกข้อมูลบทความเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ผลการประเมินแบบบันทึกข้อมูลบทความต้องสอดคล้องกับผู้วิจัย ร้อยละ 85 ขึ้นไป พบว่าจำนวนข้อที่ผู้ร่วมประเมินบันทึกสอดคล้องกับผู้วิจัยคิดเป็นร้อยละ 85.53 ถือว่าการบันทึกข้อมูลของผู้วิจัยมีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถวิเคราะห์บทความด้วยตนเองได้

2. รวบรวมบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทย จำนวน 7 ชื่อเรื่อง ตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2540-2557 รวมทั้งสิ้น 1,384 บทความ จากงานบริการวารสารของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมทั้งได้รวบรวม บทความจากเว็บไซต์ของวารสารฉบับออนไลน์

3. นำบทความในวารสารแต่ละชื่อเรื่องมาวิเคราะห์ โดยอ่านบทความ เพื่อจับใจความสำคัญของเนื้อหาบทความ วิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาว่ามีขอบเขตเนื้อหาหัวข้อใดบ้างที่อยู่ในบทความ ซึ่งพิจารณาตามรายละเอียดการแบ่งขอบเขตเนื้อหาบทความที่ระบุไว้ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กรณีที่บทความมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมหลายหัวข้อ จะพิจารณาให้อยู่ในหัวข้อที่มีเนื้อหามากที่สุดเพียงหนึ่งหัวข้อ จากนั้นวิเคราะห์ประเภทบทความ โดยพิจารณาจากรูปแบบการนำเสนอบทความ และวิเคราะห์สถานภาพของผู้เขียน โดยพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้เขียนบทความ กรณีที่เป็นบทความวิจัยจากวิทยานิพนธ์ การนับจำนวนผู้เขียนจะยึดถือผู้วิจัยเป็นหลัก ส่วนอาจารย์ที่เป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จะไม่นับเป็นผู้เขียนบทความ

4. บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลบทความ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทางบรรณานุกรม ประกอบด้วยชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์ เลขหน้า ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียนบทความ ขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียน ซึ่งแบบบันทึกข้อมูลบทความ 1 ชุด ใช้บันทึกข้อมูลของบทความ 1 บทความ

5. อ่านบททวนและตรวจสอบความถูกต้องในการบันทึกข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทางบรรณานุกรม ขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียน

ตัวอย่างการลงข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลบทความ

แบบบันทึกข้อมูลบทความ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ชื่อวารสาร บรรณศาสตร์ มศว ปีที่ 7(2557) ฉบับที่ 1 หน้า 39-52

ชื่อบทความ พฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำวิจัยของนักวิจัย...

ชื่อผู้เขียนบทความ กุลวรางค์ ฤทธิเดช

ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด

..... 1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.4 สังคมสารสนเทศ

..... 1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ

..... 1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ

..... 1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

2. ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ

..... 2.1 หอสมุดแห่งชาติ

..... 2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

..... 2.3 ห้องสมุดเฉพาะ

..... 2.4 ห้องสมุดโรงเรียน

..... 2.5 ห้องสมุดประชาชน

..... 2.6 หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

3. การบริหารและการจัดการห้องสมุด

..... 3.1 การบริหารงานทั่วไป

..... 3.2 การบริหารงานบุคคล

..... 3.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

..... 3.4 การประชาสัมพันธ์และการตลาด

..... 3.5 มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ

..... 3.6 การจัดการความรู้

..... 3.7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

..... 3.8 การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี

4. งานเทคนิคของห้องสมุด

..... 4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

..... 4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

5. งานบริการของห้องสมุด

..... 5.1 บริการของห้องสมุด

..... 5.2 กิจกรรมของห้องสมุด

..✓.. 5.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

6. ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

..... 6.1 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

..... 6.2 การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

7. เทคโนโลยีสารสนเทศ

..... 7.1 ระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ

..... 7.2 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต

..... 7.3 เว็บไซต์ สื่อสังคม

..... 7.4 ห้องสมุดอัตโนมัติ

..... 7.5 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน

..... 7.6 โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

..... 7.7 การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 3 ประเภทบทความ

..... 1. บทความทั่วไป

..... 2. บทความวิชาการ

..✓.. 3. บทความวิจัย

..... 4. บทความปริทัศน์

ตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ

1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

..... 1.1 อาจารย์

..... 1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ

..✓.. 1.3 นักศึกษา

2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ

..... 2.1 กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (โปรดระบุ)

3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

..... 3.1 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกข้อมูลบทความ โดยจัดเรียงตามรายชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ และฉบับที่พิมพ์

2. บันทึกความถี่ (Tally) ของผลการวิเคราะห์เนื้อหาบทความของวารสารแต่ละชื่อเรื่องลงในแบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ แบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ และแบบวิเคราะห์บทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ โดยแบ่งตามช่วงปีที่พิมพ์ คือ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 (ตัวอย่างดังแสดงในหน้าถัดไป)

3. รวมจำนวนบทความในแต่ละหัวข้อของขอบเขตเนื้อหา ประเภทบทความ และรวมจำนวนผู้เขียนบทความในแต่ละกลุ่ม ตามช่วงปีที่พิมพ์

4. คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนบทความและจำนวนผู้เขียน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

P = ค่าร้อยละ

n = จำนวนบทความหรือจำนวนผู้เขียนบทความ

N = จำนวนบทความทั้งหมดหรือจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด

5. นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางและแผนภูมิประกอบคำบรรยาย

ตัวอย่างแบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ

ขอบเขตเนื้อหา (วารสารบรรณศาสตร์ มศว)	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวม ทั้งหมด
1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์ฯ							
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด							
1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.4 สังคมสารสนเทศ							
1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ							
1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ							
1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและ งานประพันธ์							

ตัวอย่างแบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ

ประเภทบทความ (วารสารบรรณศาสตร์ มศว)	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวมทั้งหมด
1. บทความทั่วไป							
2. บทความวิชาการ							
3. บทความวิจัย							
4. บทความปริทัศน์							

ตัวอย่างแบบวิเคราะห์บทความด้านสภาพของผู้เขียนบทความ

สภาพภาพของผู้เขียนบทความ (วารสารบรรณศาสตร์ มศว)	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวมทั้งหมด
1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.1 อาจารย์	### ###		### ###		### ### ###		
1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ	### ### ###		### ### ### ###		### ### ### ###		
1.3 นักศึกษา	###				###		
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ							
2.1 อาจารย์สาขาวิชาอื่นๆ							
2.2							
3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ							
3.1 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ							

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทาง บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557 ประกอบด้วย

1. วารสารบรรณศาสตร์ มศว จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 98 บทความ
2. วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 103 บทความ
3. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 194 บทความ
4. วารสารสารสนเทศศาสตร์ จัดทำโดยกลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 341 บทความ
5. วารสารห้องสมุด จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ จำนวน 350 บทความ
6. วารสารสารสนเทศ จัดทำโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 127 บทความ
7. วารสารอินฟอร์เมชัน จัดทำโดยสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 171 บทความ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. จำนวนบทความและจำนวนผู้เขียนบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

- 1.1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์
- 1.2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์
- 1.3 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์

พิมพ์

2. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

- 2.1 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์
- 2.2 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์

- 2.2.1 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุดและช่วงปีที่พิมพ์
- 2.2.2 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและช่วงปีที่พิมพ์
- 2.3 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่

พิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จำนวนบทความและจำนวนผู้เขียนบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

1.1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์

ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละ ของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์								
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	3	0.71	1	0.22	1	0.20	5	0.36
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด	11	2.61	13	2.83	7	1.39	31	2.24
1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	38	9.03	14	3.04	23	4.58	75	5.42
1.4 สังคมสารสนเทศ	8	1.90	31	6.74	60	11.93	99	7.15
1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ	3	0.71	4	0.87	7	1.39	14	1.01
1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ	11	2.61	4	0.87	5	0.99	20	1.45
1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์	12	2.85	4	0.87	5	0.99	21	1.52
รวม	86	20.42	71	15.44	108	21.47	265	19.15

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2. ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ								
2.1 หอสมุดแห่งชาติ	4	0.95	2	0.43	1	0.20	7	0.51
2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	13	3.09	26	5.65	7	1.39	46	3.32
2.3 ห้องสมุดเฉพาะ	3	0.71	6	1.30	6	1.19	15	1.08
2.4 ห้องสมุดโรงเรียน	3	0.71	9	1.96	2	0.40	14	1.01
2.5 ห้องสมุดประชาชน	2	0.48	5	1.09	10	1.99	17	1.23
2.6 หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ	4	0.95	4	0.87	2	0.40	10	0.72
ศูนย์บริการข้อมูล								
รวม	29	6.89	52	11.30	28	5.57	109	7.87

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. การบริหารและการจัดการห้องสมุด								
3.1 การบริหารงานทั่วไป	12	2.85	18	3.91	8	1.59	38	2.75
3.2 การบริหารงานบุคคล	9	2.13	12	2.61	10	1.99	31	2.24
3.3 การบริหารงานอาคารสถานที่	2	0.48	0	0.00	2	0.40	4	0.29
3.4 การประชาสัมพันธ์และการตลาด	4	0.95	7	1.52	9	1.79	20	1.45
3.5 มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ	12	2.85	20	4.35	2	0.40	34	2.46
3.6 การจัดการความรู้	3	0.71	17	3.70	22	4.37	42	3.03
3.7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด	14	3.33	6	1.30	7	1.39	27	1.95
3.8 การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี	1	0.24	1	0.22	0	0.00	2	0.14
รวม	57	13.54	81	17.61	60	11.93	198	14.31

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
4. งานเทคนิคของห้องสมุด								
4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	14	3.33	5	1.09	8	1.59	27	1.95
4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ	29	6.89	15	3.26	12	2.39	56	4.05
รวม	43	10.22	20	4.35	20	3.98	83	6.00
5. งานบริการของห้องสมุด								
5.1 บริการของห้องสมุด	28	6.65	13	2.83	22	4.37	63	4.55
5.2 กิจกรรมของห้องสมุด	2	0.48	3	0.65	3	0.60	8	0.58
5.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ	30	7.12	62	13.48	81	16.10	173	12.50
รวม	60	14.25	78	16.96	106	21.07	244	17.63

ตาราง 3 (ต่อ)

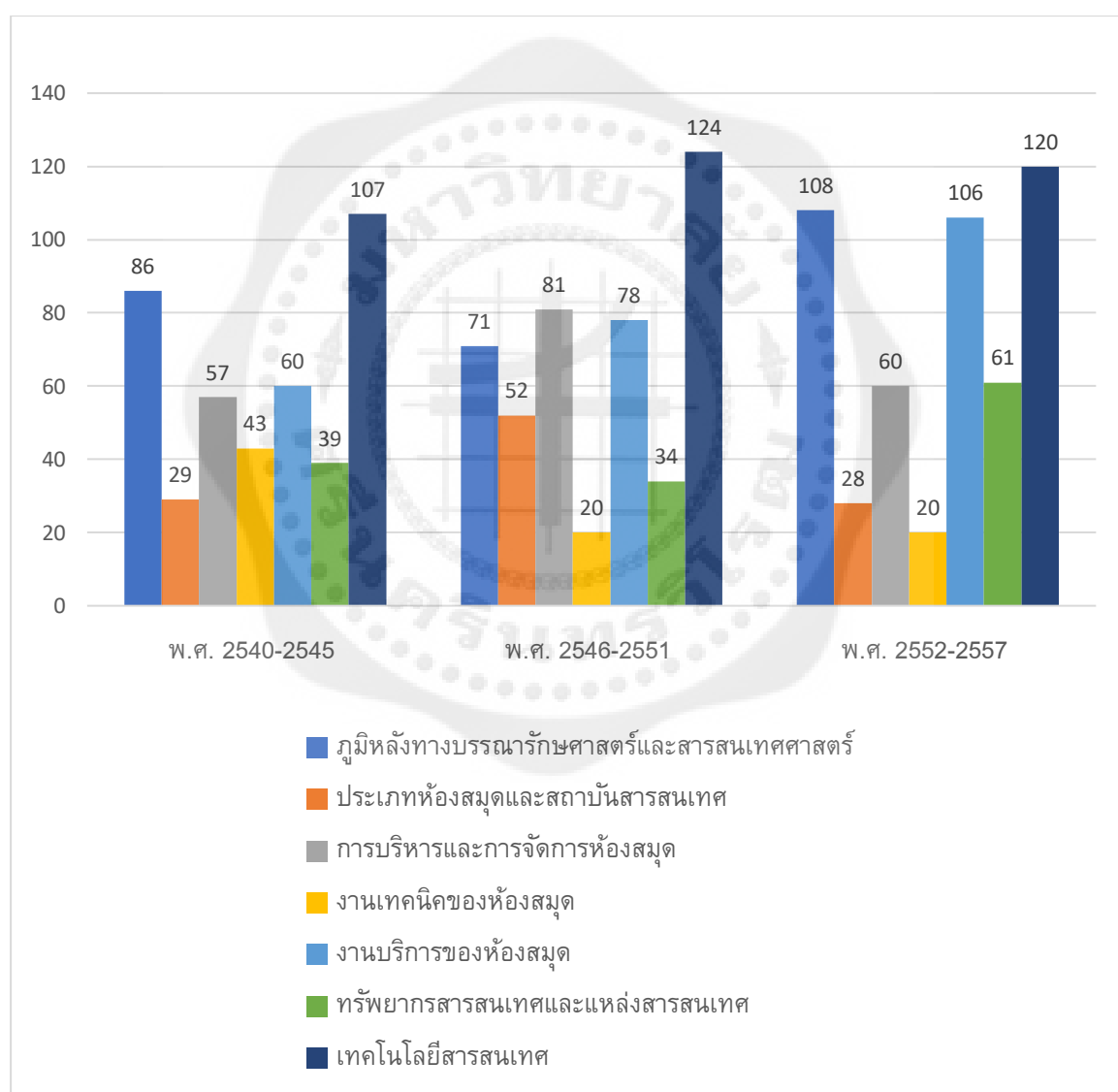
ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
6. ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ								
6.1 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ	27	6.41	19	4.13	28	5.57	74	5.35
6.2 การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ	12	2.85	15	3.26	33	6.56	60	4.33
รวม	39	9.26	34	7.39	61	12.13	134	9.68

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหาบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
7. เทคโนโลยีสารสนเทศ								
7.1 ระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ	36	8.55	48	10.43	40	7.95	124	8.96
7.2 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต	16	3.80	11	2.39	15	2.98	42	3.03
7.3 เว็บไซต์ สื่อสังคม	25	5.94	8	1.74	27	5.37	60	4.33
7.4 ห้องสมุดอัตโนมัติ	11	2.61	10	2.17	5	0.99	26	1.88
7.5 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล	6	1.43	5	1.09	9	1.79	20	1.45
ห้องสมุดเสมือน								
7.6 โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม	2	0.48	5	1.09	2	0.40	9	0.65
โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์								
7.7 การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์	11	2.61	37	8.04	22	4.37	70	5.06
รวม	107	25.42	124	26.95	120	23.85	351	25.36
รวมทั้งหมด	421	100.00	460	100.00	503	100.00	1,384	100.00

จากตาราง 3 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์ พบว่า จากบทความทั้งหมด 1,384 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 351 บทความ (ร้อยละ 25.36) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 265 บทความ (ร้อยละ 19.15) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 244 บทความ (ร้อยละ 17.63) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 83 บทความ (ร้อยละ 6)

จำนวนบทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 1 จำนวนบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 107 บทความ (ร้อยละ 25.42) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 86 บทความ (ร้อยละ 20.42) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 60 บทความ (ร้อยละ 14.25) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ จำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 6.89)

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 124 บทความ (ร้อยละ 26.95) รองลงมา คือ การบริหารและการจัดการห้องสมุด จำนวน 81 บทความ (ร้อยละ 17.61) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 78 บทความ (ร้อยละ 16.96) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ (ร้อยละ 4.35)

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 120 บทความ (ร้อยละ 23.85) รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 108 บทความ (ร้อยละ 21.47) และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 106 บทความ (ร้อยละ 21.07) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ (ร้อยละ 3.98)

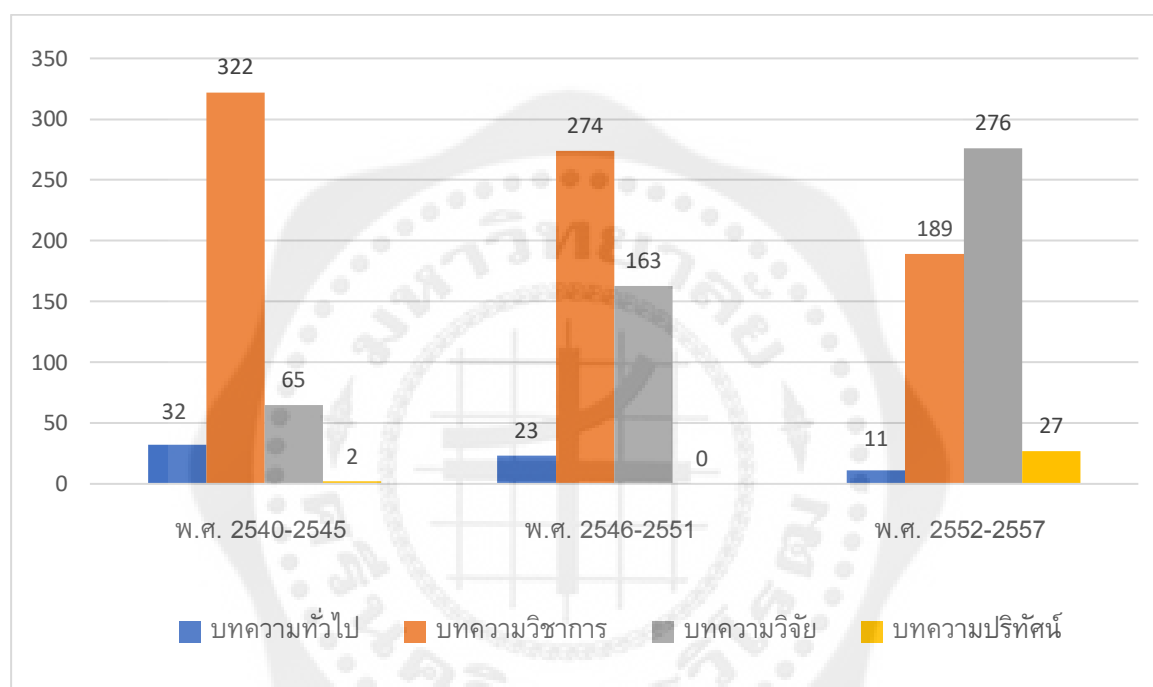
1.2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์

ประเภทบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (421)		พ.ศ. 2546-2551 (460)		พ.ศ. 2552-2557 (503)		รวม (1,384)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. บทความทั่วไป	32	7.60	23	5.00	11	2.19	66	4.77
2. บทความวิชาการ	322	76.48	274	59.57	189	37.57	785	56.72
3. บทความวิจัย	65	15.44	163	35.43	276	54.87	504	36.42
4. บทความปริทัศน์	2	0.48	0	0	27	5.37	29	2.09
รวม	421	100.00	460	100.00	503	100.00	1,384	100.00

จากตาราง 4 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์ พบว่า จากบทความทั้งหมด 1,384 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 785 บทความ (ร้อยละ 56.72) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 504 บทความ (ร้อยละ 36.42) และบทความทั่วไป จำนวน 66 บทความ (ร้อยละ 4.77) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 29 บทความ (ร้อยละ 2.09)

จำนวนบทความด้านประเภทบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงใน ภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 2 จำนวนบทความจำแนกตามประเภทบทความ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 322 บทความ (ร้อยละ 76.48) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 65 บทความ (ร้อยละ 15.44) บทความทั่วไป จำนวน 32 บทความ (ร้อยละ 7.60) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 2 บทความ (ร้อยละ 0.48)

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 274 บทความ (ร้อยละ 59.57) รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 163 บทความ (ร้อยละ 35.43) และบทความทั่วไป จำนวน 23 บทความ (ร้อยละ 5) ตามลำดับ และไม่พบบทความปริทัศน์

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ เป็นบทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 276 บทความ (ร้อยละ 54.87) รองลงมาเป็นบทความวิชาการ จำนวน 189 บทความ (ร้อยละ 37.57) และบทความปริทัศน์ จำนวน 27 บทความ (ร้อยละ 5.37) ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความทั่วไป จำนวน 11 บทความ (ร้อยละ 2.19)

1.3 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์

สถานภาพของผู้เขียนบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (476)		พ.ศ. 2546-2551 (598)		พ.ศ. 2552-2557 (634)		รวม (1,708)	ร้อยละ ของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์								
1.1 อาจารย์	149	31.30	150	25.08	192	30.28	491	28.75
1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ	235	49.37	265	44.31	132	20.82	632	37.00
1.3 นักศึกษา	39	8.20	57	9.53	136	21.45	232	13.58
รวม	423	88.87	472	78.92	460	72.55	1,355	79.33
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ								
2.1 เจ้าหน้าที่บริการสาธารณะสุข	0	0.00	1	0.17	0	0.00	1	0.06
2.2 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	0	0.00	2	0.33	3	0.47	5	0.29
2.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิทยุกระจายเสียง	0	0.00	1	0.17	0	0.00	1	0.06

ตาราง 5 (ต่อ)

สถานภาพของผู้เขียนบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (476)		พ.ศ. 2546-2551 (598)		พ.ศ. 2552-2557 (634)		รวม (1,708)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (ต่อ)								
2.4 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	0	0.00	6	1.00	0	0.00	6	0.35
2.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ระบบคอมพิวเตอร์	0	0.00	1	0.17	2	0.32	3	0.18
2.6 ช่างคอมพิวเตอร์	0	0.00	0	0.00	1	0.16	1	0.06
2.7 นักวิจัย	0	0.00	2	0.33	0	0.00	2	0.12
2.8 นักวิชาการ	13	2.73	51	8.53	40	6.31	104	6.09
2.9 นักวิทยาศาสตร์	0	0.00	1	0.17	7	0.10	8	0.47
2.10 นักเวชสถิติ	1	0.21	0	0.00	0	0.00	1	0.06

ตาราง 5 (ต่อ)

สถานภาพของผู้เขียนบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (476)		พ.ศ. 2546-2551 (598)		พ.ศ. 2552-2557 (634)		รวม (1,708)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (ต่อ)								
2.11 นักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ นักศึกษา สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	0	0.00	5	0.83	31	4.89	36	2.10
2.12 โปรแกรมเมอร์	0	0.00	0	0.00	1	0.16	1	0.06
2.13 พนักงานการเงินและบัญชี	0	0.00	1	0.17	0	0.00	1	0.06
2.14 พนักงานฝ่ายทรัพยากรบุคคล	0	0.00	1	0.17	0	0.00	1	0.06
2.15 พยาบาล	0	0.00	0	0.00	6	0.95	6	0.35
2.16 เกษตรกร	0	0.00	1	0.17	0	0.00	1	0.06
2.17 ศีกษานิเทศก์	9	1.89	1	0.17	0	0.00	10	0.59

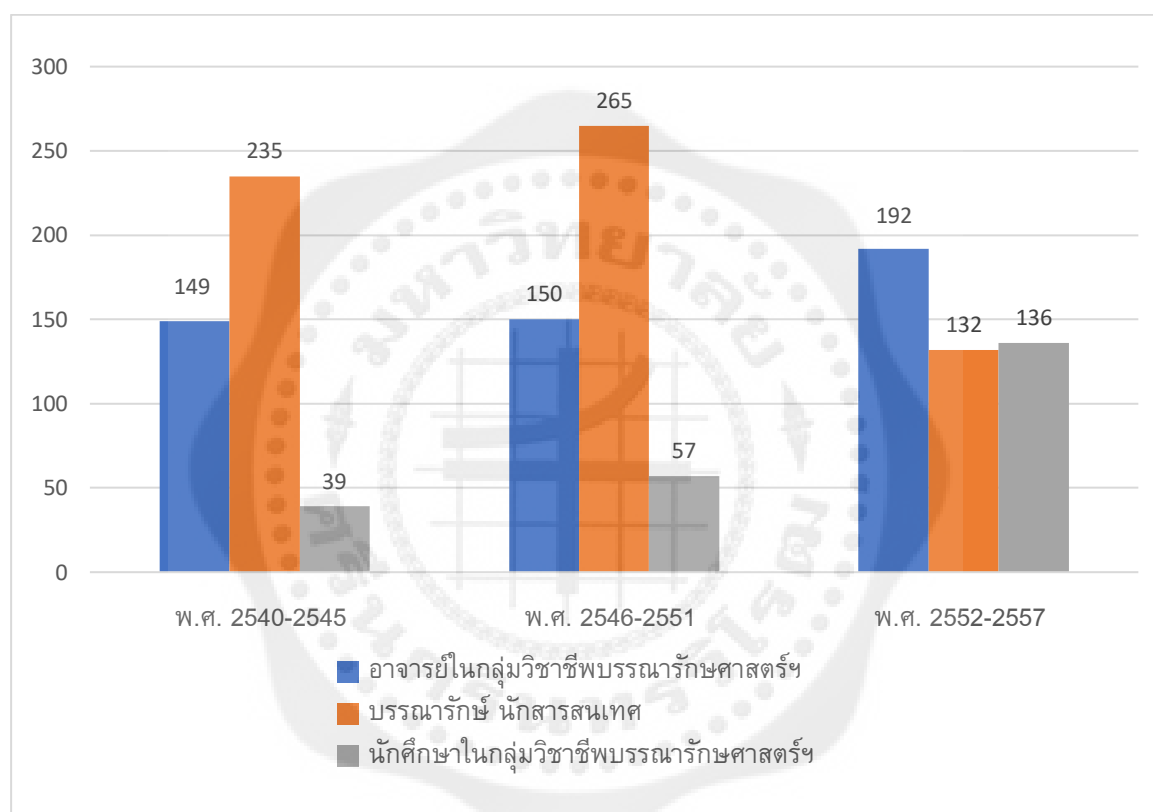
ตาราง 5 (ต่อ)

สถานภาพของผู้เขียนบทความ	พ.ศ. 2540-2545 (476)		พ.ศ. 2546-2551 (598)		พ.ศ. 2552-2557 (634)		รวม (1,708)	ร้อยละของ จำนวน บทความ ทั้งหมด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (ต่อ)								
2.18 อาจารย์สาขาวิชาอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาจารย์ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	28	5.88	51	8.53	82	12.93	161	9.42
รวม	51	10.71	125	20.91	173	27.29	349	20.44
3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ	2	0.42	1	0.17	1	0.16	4	0.23
รวม	2	0.42	1	0.17	1	0.16	4	0.23
รวมทั้งหมด	476	100.00	598	100.00	634	100.00	1,708*	100.00

*จำนวนผู้เขียนบทความมีมากกว่าจำนวนบทความ (จำนวน 1,384 บทความ) เนื่องจากบางบทความมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน

จากตาราง 5 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์ โดยบทความที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด 1,708 คน ในภาพรวมพบว่า กลุ่มวิชาชีพที่มีผู้เขียนบทความมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,355 คน (ร้อยละ 79.33) รองลงมา คือ กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ จำนวน 349 คน (ร้อยละ 20.44) และกลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.23) ตามลำดับ

จำนวนบทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 จำนวนผู้เขียนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์

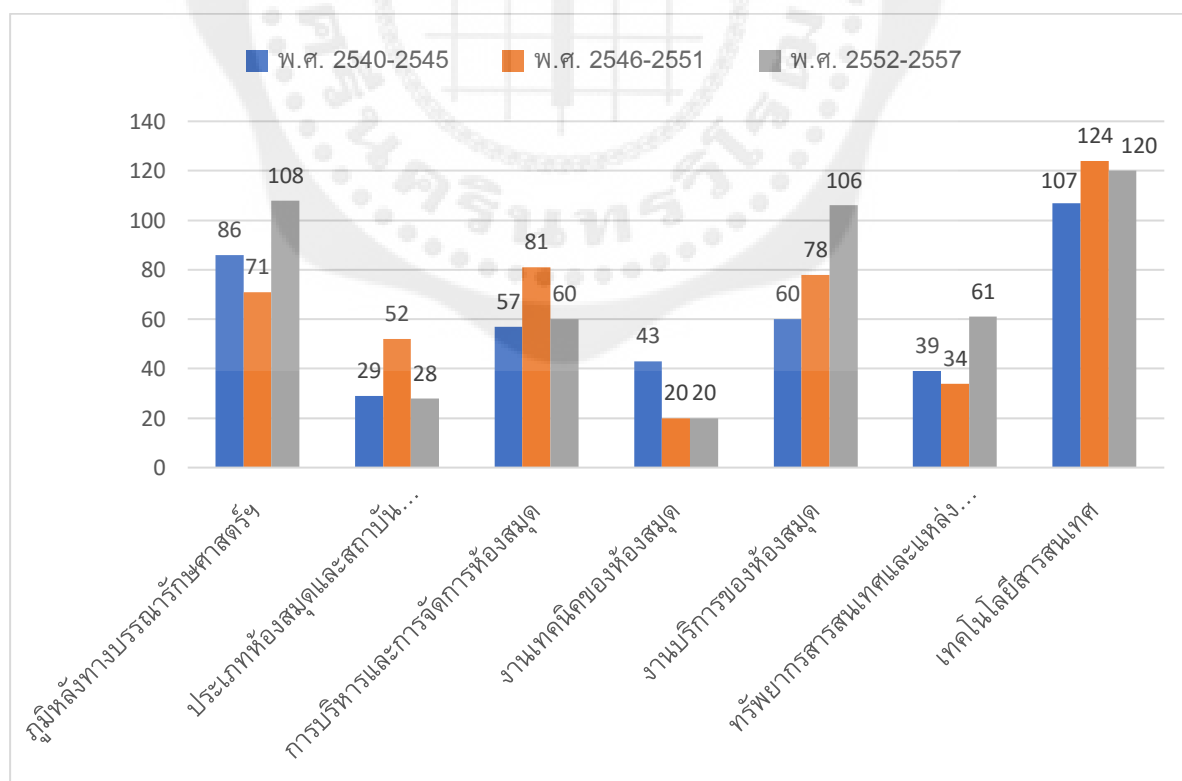
จากภาพประกอบ 3 จำนวนบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 476 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 235 คน (ร้อยละ 49.37) รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 149 คน (ร้อยละ 31.30) และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 39 คน (ร้อยละ 8.20) ตามลำดับ

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 598 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 265 คน (ร้อยละ 44.31) รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 150 คน (ร้อยละ 25.08) และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 57 คน (ร้อยละ 9.53) ตามลำดับ

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 634 คน พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นผู้เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 192 คน (ร้อยละ 30.28) รองลงมา คือ นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 136 คน (ร้อยละ 21.45) และบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ จำนวน 132 คน (ร้อยละ 20.82) ตามลำดับ

2. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

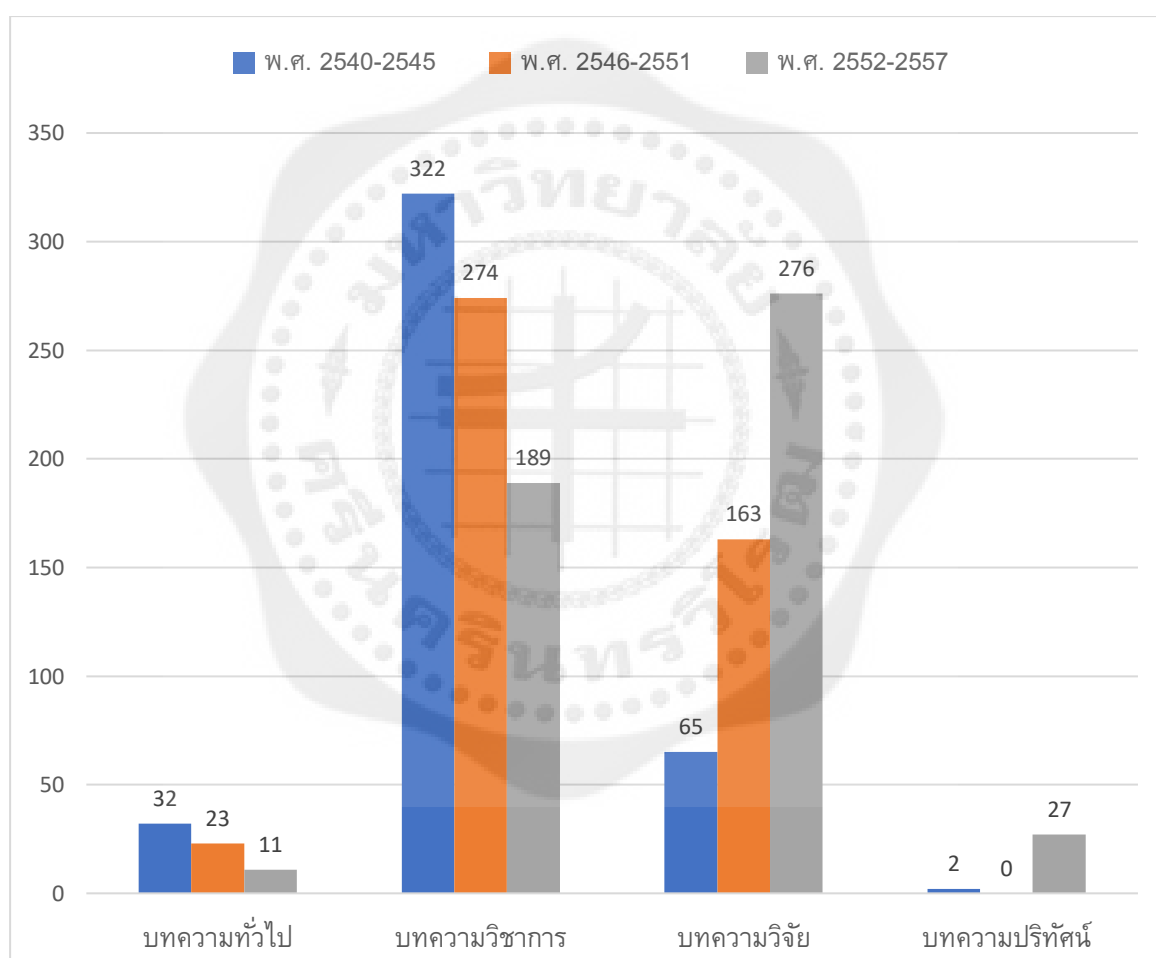
2.1 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 4 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความและช่วงปีที่พิมพ์ โดยบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานเทคนิคของห้องสมุด ในช่วงปีพิมพ์ที่ 2-3 มีจำนวนคงที่ และมีแนวโน้มลดลง

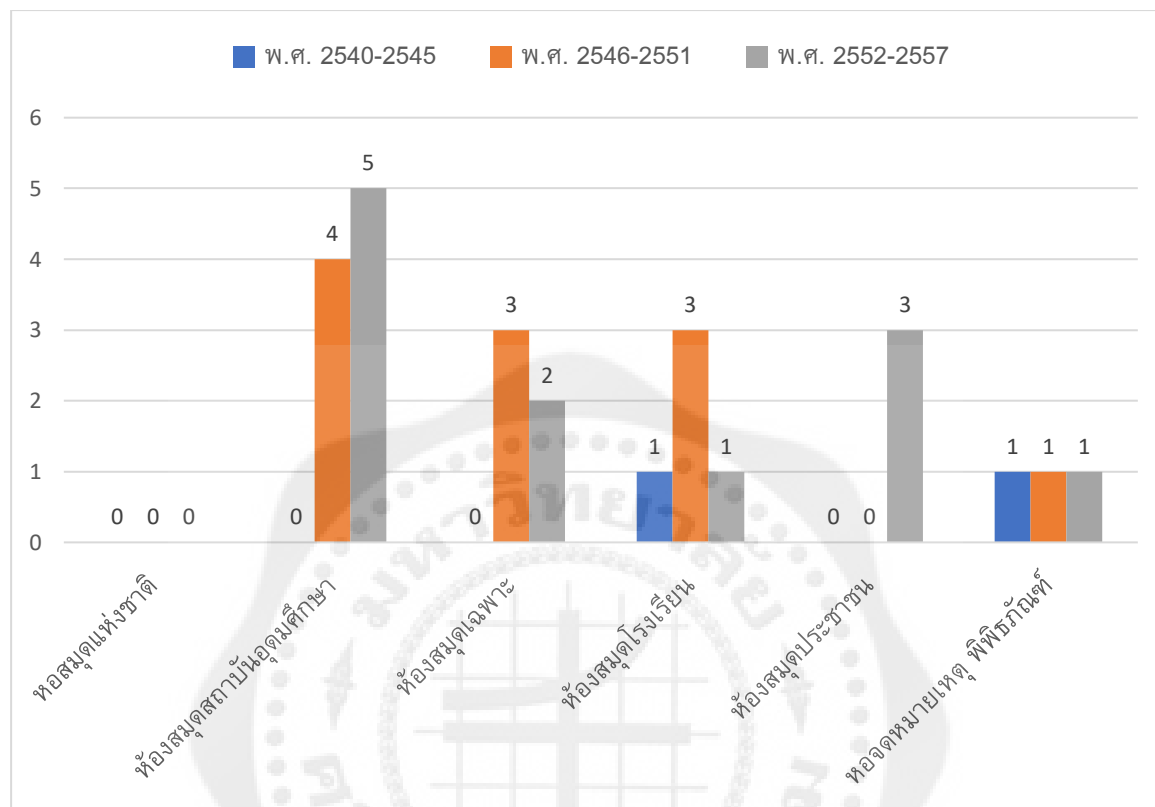
2.2 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความและช่วงปีที่พิมพ์ โดยบทความวิจัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับบทความปริทัศน์ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนบทความทั่วไปและบทความวิชาการมีจำนวนบทความลดลง จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มลดลง

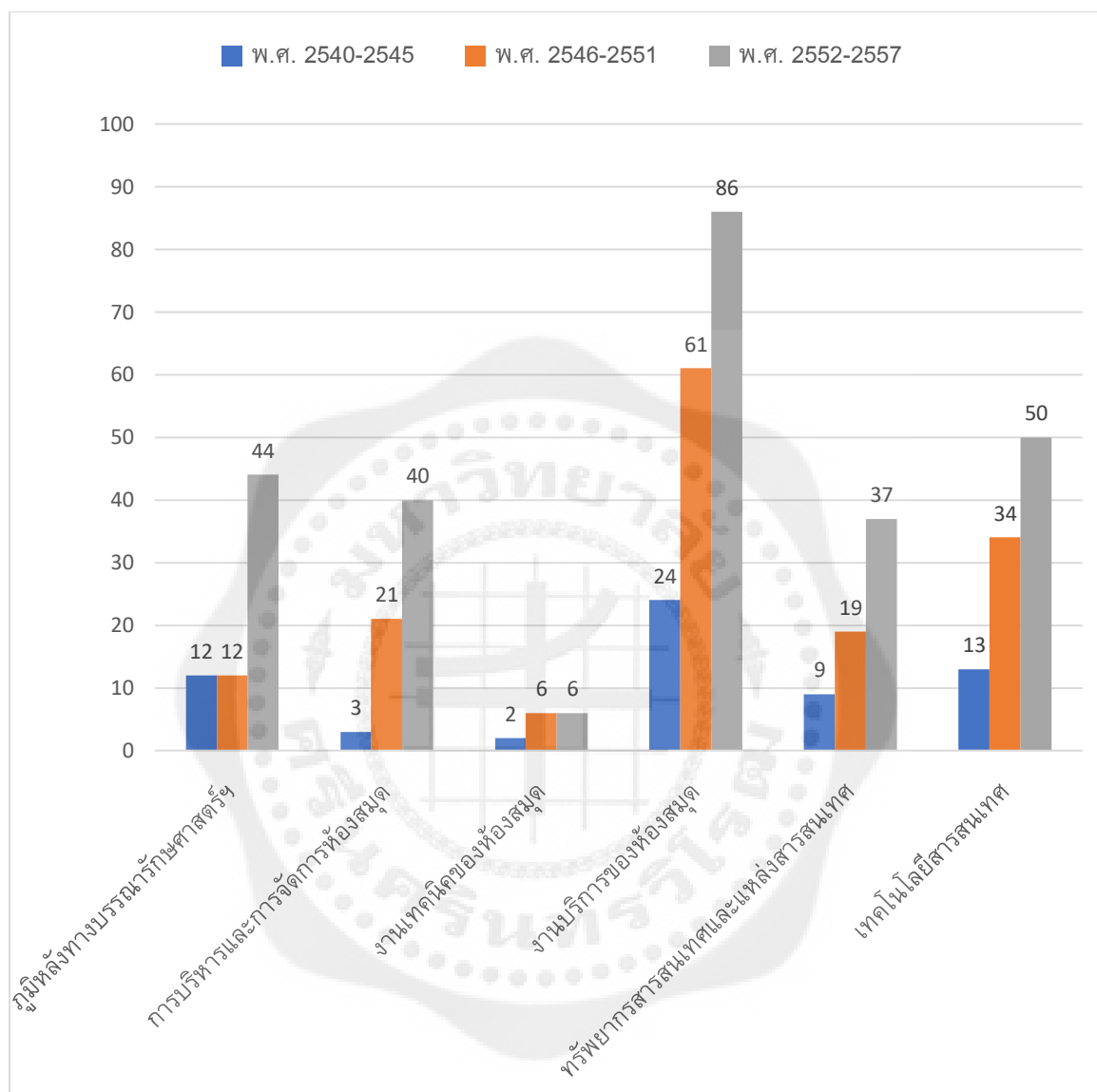
2.2.1 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุดและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุดและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 6 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุดและช่วงปีที่พิมพ์ โดยบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนมีจำนวนบทความเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 2-3 ส่วนบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดโรงเรียน ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง

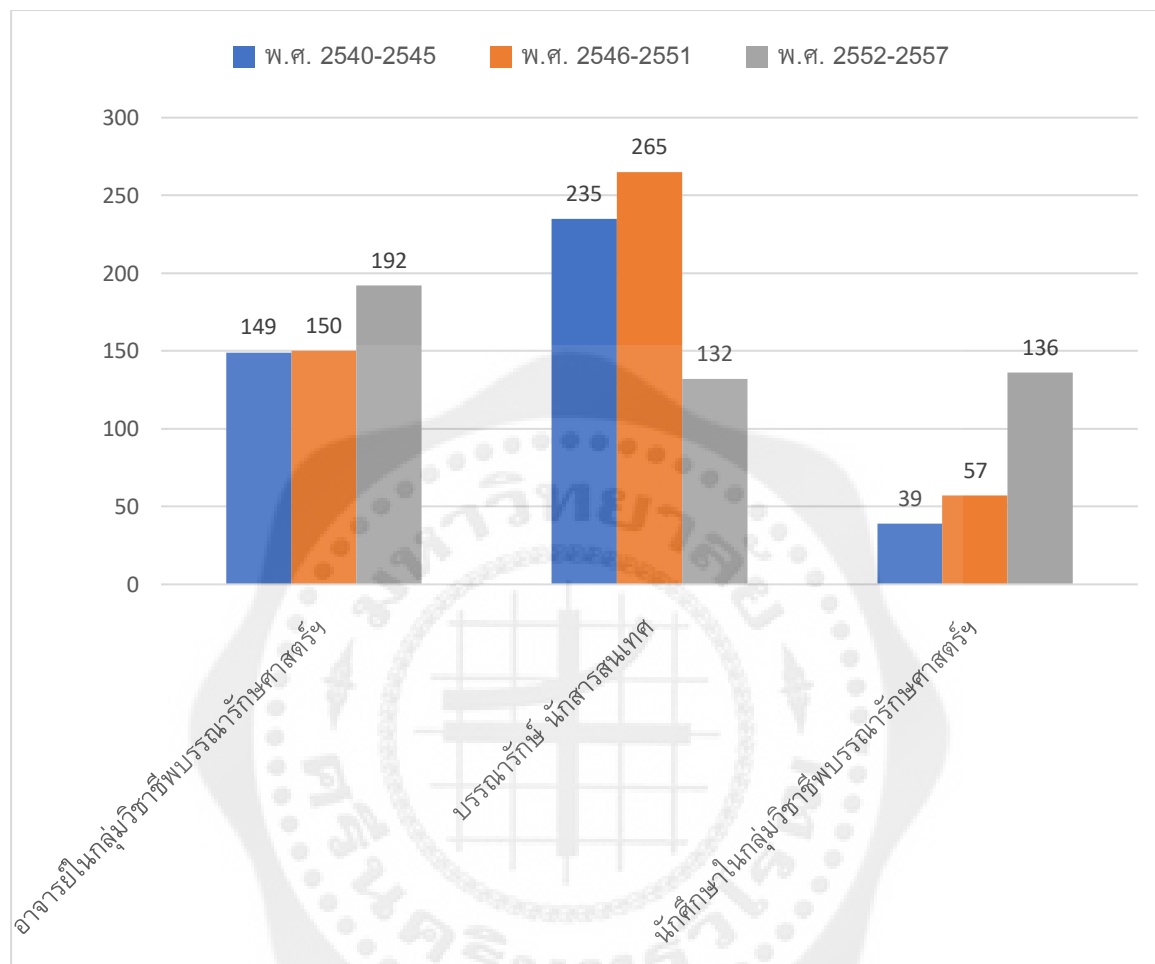
2.2.2 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 7 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและช่วงปีที่พิมพ์ โดยบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.3 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์ ดังแสดงในภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์

จากภาพประกอบ 8 แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความและช่วงปีที่พิมพ์ โดยอาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์บทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ จำแนกตามช่วงปีที่พิมพ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,384 บทความ ในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง ได้แก่ วารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศ และวารสารอินฟอร์เมชัน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชิ้น ดังนี้
 - 2.1 แบบบันทึกข้อมูลบทความ แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม ประกอบด้วยชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์ เลขหน้า ชื่อบทความ และชื่อผู้เขียนบทความ
ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ แบ่งเป็น 7 หัวข้อ ได้แก่ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ การบริหารและการจัดการห้องสมุด งานเทคนิคของห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศ และแหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ
ตอนที่ 3 ประเภทบทความ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ บทความทั่วไป บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์
ตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ และกลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ
 - 2.2 แบบวิเคราะห์บทความ ประกอบด้วย
 - 2.2.1 แบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ
 - 2.2.2 แบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ
 - 2.2.3 แบบวิเคราะห์บทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ

3. การวิเคราะห์เนื้อหาและการบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง จากงานบริการวารสารของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเว็บไซต์ของวารสารฉบับออนไลน์ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ โดยอ่านบทความแล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลบทความ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทางบรรณานุกรม ประกอบด้วยชื่อวารสาร ปีที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์ เลขหน้า ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียนบทความ ขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียน ซึ่งแบบบันทึกข้อมูลบทความ 1 ชุด ใช้บันทึกข้อมูลของบทความ 1 บทความ จากนั้นอ่านบทวนและตรวจสอบความถูกต้อง

4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบบันทึกข้อมูลบทความ แล้วบันทึกตัวเลขความถี่ (Tally) ของผลการวิเคราะห์บทความลงในแบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ แบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ และแบบวิเคราะห์บทความด้านสถานภาพของผู้เขียนบทความ จากนั้นรวมจำนวนบทความและจำนวนผู้เขียนบทความตามช่วงปีที่พิมพ์ แล้วคำนวณหาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางและแผนภูมิประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2557 สรุปผลได้ดังนี้

1. จำนวนบทความและจำนวนผู้เขียนบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

1.1 ขอบเขตเนื้อหาบทความ ผลการวิจัย พบว่า จากบทความทั้งหมด 1,384 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 351 บทความ รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 265 บทความ และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 244 บทความ ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 83 บทความ

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 107 บทความ รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 86 บทความ และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 60 บทความ ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ จำนวน 29 บทความ

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 124 บทความ รองลงมา คือ การบริหารและ

การจัดการห้องสมุด จำนวน 81 บทความ และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 78 บทความ ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุด จำนวน 120 บทความ รองลงมา คือ ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 108 บทความ และงานบริการของห้องสมุด จำนวน 106 บทความ ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่พบน้อยที่สุด คือ งานเทคนิคของห้องสมุด จำนวน 20 บทความ

1.2 ประเภทบทความ บทความที่พบมากที่สุด คือ บทความวิชาการ จำนวน 785 บทความ รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 504 บทความ และบทความทั่วไป จำนวน 66 บทความ ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 29 บทความ

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 พบว่า จากบทความทั้งหมด 421 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 322 บทความ รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 65 บทความ บทความทั่วไป จำนวน 32 บทความ ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความปริทัศน์ จำนวน 2 บทความ

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 พบว่า จากบทความทั้งหมด 460 บทความ เป็นบทความวิชาการมากที่สุด จำนวน 274 บทความ รองลงมาเป็นบทความวิจัย จำนวน 163 บทความ และบทความทั่วไป จำนวน 23 บทความ ตามลำดับ และไม่พบบทความปริทัศน์

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 พบว่า จากบทความทั้งหมด 503 บทความ เป็นบทความวิจัยมากที่สุด จำนวน 276 บทความ รองลงมาเป็นบทความวิชาการ จำนวน 189 บทความ และบทความปริทัศน์ จำนวน 27 บทความ ตามลำดับ ส่วนบทความที่พบน้อยที่สุด คือ บทความทั่วไป จำนวน 11 บทความ

1.3 สถานภาพของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัย พบว่า จำนวนผู้เขียนบทความทั้งหมด 1,708 คน กลุ่มวิชาชีพที่มีผู้เขียนบทความมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1,355 คน รองลงมา คือ กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ จำนวน 349 คน และกลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ จำนวน 4 คน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 476 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 235 คน รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 149 คน และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 39 คน ตามลำดับ

ในช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 598 คน พบว่า บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ เป็นผู้เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 265 คน รองลงมา คือ อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 150 คน และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 57 คน ตามลำดับ

และในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 จากผู้เขียนบทความทั้งหมด 634 คน พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด จำนวน 192 คน รองลงมา คือ นักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 136 คน และบรรณารักษ์ นักสารสนเทศ จำนวน 132 คน ตามลำดับ

2. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

2.1 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความ พบว่า บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนบทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานเทคนิคของห้องสมุด ในช่วงปีพิมพ์ที่ 2-3 มีจำนวนคงที่ และมีแนวโน้มลดลง

2.2 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความ พบว่า บทความวิจัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับบทความปริทัศน์ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนบทความทั่วไปและบทความวิชาการมีจำนวนบทความลดลง จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มลดลง

2.2.1 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุด พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนมีจำนวนบทความเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 2-3 ส่วนบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดโรงเรียน ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง

2.2.2 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2.3 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความ พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และนักศึกษากลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีพิมพ์ที่ 1-3 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนบรรณารักษ์และนักสารสนเทศ ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2557” มีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

1.1 ด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ

1.1.1 จากจำนวนบทความทั้งหมด 1,384 บทความ มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดและขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีจำนวนมากที่สุดในทุกช่วงปีที่พิมพ์ กล่าวคือ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 โดยเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ทั้งด้านการบริหาร การจัดการทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ จะช่วยให้การดำเนินงานมีความสะดวก รวดเร็ว มีความถูกต้องแม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเดวาร์พานาห์และแอสเลเกีย (Davarpanah; & Aslekia. 2008) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2004 งานวิจัยของอะฮารอนี (Aharoni. 2012) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2007-2008 และงานวิจัยของเซธีและแพนดา (Sethi; & Panda. 2012) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2010 ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยการวิเคราะห์บทความในวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์บทความในช่วงปีที่แตกต่างกัน จึงทำให้เห็นถึงพัฒนาการด้านวิชาการของสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้นจากในอดีต

สำหรับผลการวิจัยครั้งนี้ บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นเนื้อหาเรื่องระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ สื่อสังคม ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2517 ห้องสมุดในไทยได้เริ่มนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานภายในห้องสมุด โดยหอสมุดแห่งชาติได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติและระบบศูนย์ข้อมูลวารสารแห่งชาติ (จุฑาทิพย์ จันทรลูน. 2560: ออนไลน์) และตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ห้องสมุดหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสร้างฐานข้อมูลกันอย่างแพร่หลาย เช่น สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดทำฐานข้อมูลตวรรษที่ 21 ฐานข้อมูลภาคเหนือ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พัฒนาฐานข้อมูลวารสารเนื้อหาเต็มและฐานข้อมูลแนะนำหนังสือที่ได้รับรางวัล สำนักบรรณสารและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล พัฒนาฐานข้อมูลตวรรษที่ 21 วารสารภาษาไทย เป็นต้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่มี

ความสำคัญในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศให้เป็นระบบ ช่วยให้สืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่วนบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นบทเรียนเกี่ยวกับการสืบค้นสารสนเทศ ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ยังมีบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเว็บไซต์และสื่อสังคม โดยห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศได้ให้ความสำคัญในการจัดทำเว็บไซต์และสื่อสังคม เนื่องจากเป็นช่องทางในการเข้าถึงสารสนเทศและบริการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศอีกด้วย จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศให้ทันสมัยด้วย

1.1.2 บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมสารสนเทศ โดยบทความเน้นเนื้อหาเรื่องการอ่าน การรู้สารสนเทศ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้เนื่องมาจากการกำหนดยุทธศาสตร์ของภาครัฐในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2549: 55) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ยังได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนสัสม์แห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2554: 48) จะเห็นได้ว่าภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ถือเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการบริหารจัดการและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด สถาบันสารสนเทศ ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น โดยประชาชนจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตต่อไป

1.1.3 บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ ซึ่งพบว่าขอบเขตเนื้อหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศมีจำนวนบทความมากที่สุดในช่วงปีที่พิมพ์ ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 โดยเน้นเนื้อหาเรื่องการศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศได้ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริการจากเชิงรับเป็นเชิงรุกมากขึ้น การศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ จะทำให้ทราบถึงความต้องการและลักษณะการใช้

สารสนเทศของผู้ใช้ โดยการรวบรวมข้อมูลต้องทำอย่างเป็นระบบ อาจจัดทำเป็นผลงานวิจัย เพื่อให้เข้าใจกลุ่มผู้ใช้ต่างๆ อย่างแท้จริง จากนั้นทางห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศจะได้จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศและบริการได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งเป็นการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ส่งผลให้มีผู้มาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของเซธีและแพนดา (Sethi; & Panda. 2012) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์บทบาทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2010 ที่พบว่าบทบาทความในวารสาร Library & Information Science Research มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการแสวงหาสารสนเทศมากที่สุด

1.1.4 บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด โดยห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศเพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล (2521) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ งานวิจัยเรื่องศรี จุลละจินดา (2524) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย งานวิจัยของเรวดี เรื่องประพันธ์ (2529) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย และงานวิจัยของอภิรดี เกล็ดมณี (2551) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23-50 ซึ่งพบว่าในบทความเกี่ยวกับประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากที่สุด ทำให้เห็นว่าการวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้เน้นประเด็นที่เกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามากอย่างต่อเนื่อง

จากอดีตห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องหลายด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศโดยการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาตามสาขาวิชาที่เปิดสอนทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านระบบงานและเทคโนโลยีสารสนเทศมีการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้เพื่อจัดการระบบทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดและระบบข้อมูลผู้ใช้งานด้านบริการสารสนเทศซึ่งให้บริการแก่อาจารย์ นักศึกษา และชุมชนในทุกรูปแบบ รวมถึงการบริการสารสนเทศออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ด้านอาคารสถานที่ซึ่งมีการออกแบบห้องสมุดให้มีความทันสมัยมากขึ้นและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ และด้านบุคลากรที่มีการเสริมสร้างทักษะการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ทักษะการสอนและการฝึกอบรมในเรื่องทักษะการรู้สารสนเทศ เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพในสังคมการอ่านและสังคมความรู้ (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2552: 137) นอกจากนี้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เห็นได้จากการสร้างร่วมมือระหว่างห้องสมุด การจัดประชุมและสัมมนาเพื่อพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ อีกทั้งยังพบว่าผู้เขียนบทความที่เป็นบรรณารักษ

และนักสารสนเทศส่วนใหญ่สังกัดห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงาน การเขียนบทความเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นการเผยแพร่ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่สนใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ความก้าวหน้าทางวิชาการของสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

1.1.5 บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการห้องสมุดส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ซึ่งมีจำนวนบทความเพิ่มขึ้นทุกช่วงปีพิมพ์ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดหลายแห่งได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ภายในห้องสมุด ซึ่งเป็นการนำความรู้ของบุคลากรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือถ่ายทอดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการแบ่งปันความรู้และการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ช่วยให้บุคลากรในห้องสมุดสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งลักษณะของห้องสมุดเอื้อต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งเป็นแหล่งสนับสนุนให้เกิดการศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อการพัฒนาตนเองและองค์กร (กุลธิดา ท้วมสุข. 2552: 96) อีกทั้งทักษะการจัดการสารสนเทศของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการความรู้ได้ นอกจากนี้หลักสูตรการเรียนการสอนสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ได้เพิ่มวิชาการจัดการความรู้ เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและทราบถึงกระบวนการจัดการความรู้ขององค์กร ซึ่งเป็นความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในการทำงานในอนาคต

1.2 ประเภทบทความ ผลการวิจัยพบว่าบทความวิชาการมีจำนวนมากที่สุดและบทความวิชาการยังมีจำนวนมากที่สุดในช่วงปีที่พิมพ์ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 และช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารที่เน้นให้เผยแพร่เนื้อหาด้านวิชาการที่นำเสนอความรู้ใหม่ๆ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการสำหรับอาจารย์ บรรณารักษ์ นักศึกษา รวมทั้งผู้ที่สนใจ ถือว่าบทความวิชาการเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้าในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (กองบรรณาธิการวารสารบรรณศาสตร์ มศว. 2559: ออนไลน์; มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2559: ออนไลน์; มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2559: ออนไลน์; สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 2559: ออนไลน์) โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมา เจนการ (2541) ที่ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539 ซึ่งพบว่ามียุทธศาสตร์มากที่สุดและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิตี เกล็ดมณี (2551) ที่ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23 - ปีที่ 50 ซึ่งพบว่ามียุทธศาสตร์มากที่สุด โดยการเผยแพร่บทความวิชาการของวารสารห้องสมุดเป็นไปตามนโยบายด้านเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร

1.3 สถานภาพของผู้เขียนบทความ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มวิชาชีพที่มีผู้เขียนบทความมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และยังมีจำนวนมากที่สุดในทุกช่วงปีที่พิมพ์ กล่าวคือ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546-2551 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 ทั้งนี้เนื่องมาจากวัตถุประสงค์และนโยบายของการจัดทำวารสารที่กำหนดให้วารสารเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ผลงานการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เป็นแหล่งเสนอข่าวความเคลื่อนไหว อีกทั้งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ บุคลากรในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์จึงเป็นผู้ที่เขียนบทความมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล (2521) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาบทความทางบรรณารักษศาสตร์ในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ งานวิจัยของเรวดี เรื่องประพันธ์ (2529) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย งานวิจัยของเบญจมา เจนการ (2541) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539 งานวิจัยของอภิรดี เกสิดมณี (2551) เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23-50 งานวิจัยของอะฮารอนี (Aharoni. 2012) เรื่อง การวิเคราะห์บทความวิจัยในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ดีพิมพ์ ระหว่างปี ค.ศ. 2007-2008 และงานวิจัยของราฮุล (Rahul. 2014) เรื่อง การวิเคราะห์บทความในวารสาร Annals of Library and Information Studies

ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษ์และนักสารสนเทศเป็นกลุ่มที่เขียนบทความมากที่สุด ซึ่งบรรณารักษ์และนักสารสนเทศจำเป็นต้องมีผลงานทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งและเลื่อนระดับเงินเดือน รวมถึงการเผยแพร่ความรู้หรือประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ เพื่อให้ผู้อ่านนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยงานวิจัยของเกษรา หมั่นเพียร (2547) ที่ศึกษาเรื่อง การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงานในห้องสมุด เนื่องจากการปฏิบัติงานมีรายละเอียดและขั้นตอนต่างๆ จึงต้องมีเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกในการทำงานและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบบทความวารสารมากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เขียนบทความที่เป็นอาจารย์สาขาวิชาอื่นๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงปีที่พิมพ์ เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารเปิดกว้างสำหรับการตีพิมพ์และเผยแพร่บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และแนวคิดที่หลากหลาย ซึ่งขอบเขตเนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) มีความเชื่อมโยงกับสาขาวิชาอื่นๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สังคมศาสตร์ การศึกษา บริหารธุรกิจและการจัดการ สื่อสารมวลชน ภาษาศาสตร์ จิตวิทยา ศิลปกรรมศาสตร์ การแพทย์และสาธารณสุข เป็นต้น (Prebor. 2010: Online) ซึ่งการบูรณาการความรู้ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะช่วยสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ได้

2. พัฒนาการของบทความที่ปรากฏในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ในด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ ประเภทบทความ และสถานภาพของผู้เขียนบทความ

2.1 พัฒนาการของบทความจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาบทความ พบว่า บทความที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุด มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศมากที่สุด ซึ่งเน้นเนื้อหาเรื่องการศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดและสถานสารสนเทศคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญและมุ่งผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้ใช้มีความต้องการสารสนเทศที่หลากหลาย การศึกษาผู้ใช้ พฤติกรรมสารสนเทศ และการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุด จึงเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีประโยชน์ในการจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศ เครื่องมือช่วยค้นสารสนเทศ รูปแบบการบริการ การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ใช้ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการวัดคุณภาพการดำเนินงานและการบริการของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศอีกด้วย

2.2 พัฒนาการของบทความจำแนกตามประเภทบทความ พบว่า บทความวิจัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งบทความวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการสื่อสารและเผยแพร่ผลงานวิจัยของอาจารย์ บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ และนักศึกษา ซึ่งสาเหตุที่งานวิจัยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากภาครัฐสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาทางด้านวิชาการของแต่ละสาขาวิชา อีกทั้งการวิจัยของอาจารย์เพื่อสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวิจัยของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานในห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์และเผยแพร่บทความวิจัยตามเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา

2.2.1 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามประเภทห้องสมุด พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานับสนับสนุนให้บรรณารักษ์และนักสารสนเทศทำการวิจัย เพื่อพัฒนางานและพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยของบรรณารักษ์และนักสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้น เพื่อใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่

รวมทั้งใช้แก้ปัญหาทางงานในหน้าที่และใช้ประกอบการปฏิบัติงานในห้องสมุด (ชโรชนีชัย ชัยมินทร์; และ รัตนา ณ ลำพูน. 2553: 43)

2.2.2 พัฒนาการของบทความวิจัยจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา พบว่า บทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการห้องสมุด งานบริการของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากขอบเขตเนื้อหาแต่ละหัวข้อมีส่วนสำคัญในการดำเนินงานของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ ทั้งการบริหารและการจัดการห้องสมุดที่ช่วยให้การปฏิบัติงานมีระบบ และมีแบบแผน งานบริการของห้องสมุดที่เป็นหัวใจหลักของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ ซึ่งเป็นฝ่ายที่ต้องติดต่อกับผู้ใช้โดยตรงและมีส่วนในการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้ ส่วนการวิจัยในหัวข้อ ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ จะช่วยให้บรรณารักษ์และนักสารสนเทศจัดเตรียม ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสมและมีคุณภาพแก่ผู้ใช้ได้ สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องแม่นยำ

2.3 พัฒนาการของบทความจำแนกตามสถานภาพของผู้เขียนบทความ พบว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์และนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540-2545 ถึงช่วงปีที่พิมพ์ ในช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเหตุที่ จำนวนอาจารย์ในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจาก บทความส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์มาจากรวบรวมวารสารที่ผู้จัดทำเป็นภาควิชาด้านบรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วยวารสารบรรณศาสตร์ มศว วารสารสารนิเทศศาสตร์ และวารสาร สารนิเทศ ซึ่งผู้เขียนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่สังกัดภาควิชาที่จัดทำวารสารนั้นๆ อีกทั้งตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รอง ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2556 (2556: 24) ระบุให้อาจารย์ต้องมีผลงาน บทความทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาการขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยการผลิตผลงาน ทางวิชาการนั้นเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของอาจารย์ เนื่องจากได้ศึกษาในหัวข้อและประเด็นตาม ความถนัดและความสนใจ (Budd. 2015: Online)

สำหรับผู้เขียนบทความที่เป็นนักศึกษาในกลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ สารนิเทศศาสตร์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการเปิดหลักสูตร ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 (2548: 22) ระบุให้นักศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์และผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์วิชาการ จึงจะสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

อาจารย์ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในรายวิชาต่างๆ ควรมอบหมายงานให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนบทความต่างประเทศที่เป็นประโยชน์และมีความน่าสนใจ โดยให้ตีพิมพ์บทความในวารสาร เพื่อฝึกทักษะการเขียนบทความทางวิชาการและเป็นการเผยแพร่ความรู้ในมุมมองที่ต่างจากบทความในวารสารของไทยด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์และนักสารนิเทศ

บรรณารักษ์และนักสารนิเทศควรผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัย เพื่อตีพิมพ์บทความในวารสารให้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 พ.ศ. 2552-2557 ผู้เขียนที่เป็นบรรณารักษ์และนักสารนิเทศมีจำนวนลดลงมาก ทั้งนี้บรรณารักษ์และนักสารนิเทศเป็นผู้จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศและให้บริการแก่ผู้ใช้ อาจทำวิจัยในรูปแบบ R2R (Routine to Research) เป็นการพัฒนางานประจำสู่การวิจัย ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความที่มีความน่าสนใจจากการปฏิบัติงาน ถือเป็น การถ่ายทอดประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ สามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานในห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศต่อไปได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

นักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ควรเลือกศึกษาหัวข้อวิจัยในขอบเขตเนื้อหาที่มีผู้ศึกษาจำนวนน้อย ได้แก่ ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าบทความวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดโรงเรียน ในช่วงปีพิมพ์ที่ 3 มีจำนวนลดลง รวมทั้งการเลือกศึกษาหัวข้อวิจัยในขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวกับงานบริการของห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริการให้เหมาะสมกับผู้ใช้ห้องสมุดในยุคปัจจุบัน และเพื่อเตรียมเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองบรรณาธิการวารสารบรรณศาสตร์ มศว. (2559). **บรรณศาสตร์ มศว.** สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis>
- กุลธิดา ท้วมสุข. (2552). การจัดการความรู้กับวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. ใน **ห้องสมุด การศึกษา วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในยุค การเปลี่ยนแปลง.** หน้า 89-103. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เกษร หมั่นเพียร. (2547). การผลิตผลงานทางวิชาการของบรรณารักษ์ห้องสมุด **สถาบันอุดมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ สินธุโสภณ. (2521). **วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ A Cyclopedia of Librarianship.** กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ.
- จุฑาทิพย์ จันทรลูน. (2560). ประวัติและพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2560, จาก <https://jutatipc.files.wordpress.com/2007/08/lesson-1-history-and-development-of-library-automation-system.pdf>
- ชโรชนี ชัยมินทร์; และ รัตนา ณ ลำพูน. (2553, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวิเคราะห์เนื้อหา งานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของบรรณารักษ์และนักสารนิเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. **วารสารสารนิเทศศาสตร์.** 28(2): 37-48.
- ชลดา พันภัย; และ กุลธิดา ท้วมสุข. (2552, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิเคราะห์เนื้อหา บทความ วิจัยในวารสารวิจัยต่างประเทศ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. **วารสาร วิจัยสมาคมห้องสมุดฯ.** 2(2): 63-74.
- ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล. (2521). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุด **แห่งประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- (2545). หน่วยที่ 6 การวิเคราะห์เนื้อหาทางสารนิเทศศาสตร์. ใน **ประมวลสาระ ชุมติวิชา 13702 การวิจัยทางสารนิเทศศาสตร์ หน่วยที่ 1-7.** หน้า 337-374. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (2556). หน่วยที่ 11 การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์เนื้อหา ทางสารนิเทศศาสตร์. ใน **ประมวลสาระชุมติวิชา 13203 การวิจัยเบื้องต้นทาง สารนิเทศศาสตร์ หน่วยที่ 9-15.** หน้า 20-43. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ดวงกมล วงศ์จันทร์. (2554). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในประเทศไทยที่เผยแพร่ระหว่าง
พ.ศ. 2542-2551. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภลัย สุวรรณธาดา และคนอื่นๆ. (2548). การเขียนผลงานวิชาการและบทความ. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2552). ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไทย. ใน ห้องสมุด การศึกษา วิชาชีพ
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในยุคการเปลี่ยนแปลง. หน้า 137-150.
กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญญา พัฒนพงศ์. (2539). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารประชาสัมพันธ์ห้องสมุด
มหาวิทยาลัย ของรัฐในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- เบญจมา เจนการ. (2541). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารบรรณารักษศาสตร์และ
สารนิเทศศาสตร์ภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2530-2539. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2556.
(2556, 9 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 130 ตอนพิเศษ 46 ง. หน้า 24.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558.
(2558, 13 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง. หน้า 12.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2530). การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล กัมปนาณรักษ์. (2546). การวิเคราะห์การอ้างอิงในบทความวารสารภาษาไทย
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). วารสาร
สารนิเทศศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก [https://www.tci-](https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku)
[thaijo.org/index.php/jiskku](https://www.tci-thaijo.org/index.php/jiskku)

- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สำนักวิทยบริการ. (2559). **อินฟอร์เมชัน**. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก http://infojournal.kku.ac.th/journal/?page_id=2
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักหอสมุด. (2559). **วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559, จาก http://library.cmu.ac.th/journalcmul/journal_cmul.html
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. สำนักหอสมุด. (2559). **วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ**. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2559, จาก http://libapp.tsu.ac.th/ojs/index.php/Journals_library/about
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สำนักหอสมุด. (2559). **โดมทัศน์**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559, จาก <http://164.115.22.25/ojs222/index.php/dometad/index>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2559). **วารสารสารสนเทศ**. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก <http://arcbs.bsru.ac.th/web2009/aboutus/inforjo.html>
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. สำนักวิทยบริการ. (2559). **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559, จาก <http://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/index>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รุ่งฤดี แผลงสร. (2557). **การเขียนบทความสำหรับสิ่งพิมพ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจน์ โกมลบุตร. (2556). **การเขียนบทบรรณาธิการและบทความ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เรวดี เรืองประพันธ์. (2529). **การวิเคราะห์เนื้อหาบทความในวารสารทางบรรณารักษศาสตร์ของไทย**. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เรืองศรี จุลละจินดา. (2524). **การวิเคราะห์เนื้อหาทางานเขียนภาษาอังกฤษด้านห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/11818>
- วัฒนา แซ่มวงษ์. (2556). **การเขียนบทความ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. (2558ก). เกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/quality_TCI57.html
- . (2558ข). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/history.html
- . (2558ค). รายชื่อวารสารทั้งหมด. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2558, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/list%20journal.php
- . (2558ง). รายชื่อวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI (กลุ่มที่ 1) สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2558, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/รายชื่อวารสารกลุ่ม1_58.pdf
- . (2558จ). รายชื่อวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI (กลุ่มที่ 2) สาขา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2558, จาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/รายชื่อวารสารกลุ่ม2_58.pdf
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. (2559ก). วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/tla_research
- . (2559ข). วารสารห้องสมุด. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2559, จาก <http://library.md.chula.ac.th/tla-bull/tla.html>
- สิริพันธ์ รุ่งวิชานวิวัฒน์. (2552, กันยายน-ธันวาคม). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2533-2550. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 20(3). สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2559, จาก <http://journal.oas.psu.ac.th/index.php/asj/article/view/267>
- สุชาติ โสมประยูร; และ วรณี โสมประยูร. (2550). การเขียนหนังสือหรือตำราและบทความ. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112418.pdf
- . (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.idd.go.th/www/files/74809.pdf>

- อภิรดี เกล็ดมณี. (2551). การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ปีที่ 23 - ปีที่ 50. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ด่านพิทักษ์. (2547). การวิเคราะห์เนื้อหาวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2512-2545. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาร์นต์ พัฒโนทัย. (2559). การเขียนบทความปริทัศน์. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559, จาก http://ird.rmuti.ac.th/newweb/download_document/การเขียนบทความปริทัศน์%5B1%5D.pdf
- Aharony, Noa. (2012, March). Library and Information Science research areas: A content analysis of articles from the top 10 journals 2007-8. **Journal of Librarianship and Information Science**. 44(1): 27-35. Retrieved December 17, 2015, from <http://lis.sagepub.com/content/44/1/27.full.pdf+html>
- Berg, Bruce Lawrence; & Lune, Howard. (2012). **Qualitative Research Methods for the Social Sciences**. Boston: Pearson.
- Blessinger, Kelly; & Frasier, Michele. (2007, March). Analysis of a decade in library literature: 1994-2004. **College & Research Libraries**. 68(2): 155-169. Retrieved January 20, 2015, from <http://crl.acrl.org/content/68/2/155.full.pdf>
- Budd, John M. (2015, October). Productivity of U.S. LIS and ischool faculty. **Library & Information Science Research**. 37(4): 290-295. Retrieved March 20, 2016, from <http://dx.doi.org/10.1016/j.lisr.2015.11.001>
- Davarpanah, M.R.; & Aslekia, S. (2008). A scientometric analysis of international LIS journals: Productivity and characteristics. **Scientometrics**. 77(1): 21-39. Retrieved December 15, 2015, from https://www.phil-fak.uni-duesseldorf.de/fileadmin/Redaktion/Institute/Informationswissenschaft/scientometrics_2008.pdf
- Devi, Naorem Binita. (2009). **Understanding the Qualitative and Quantitative Methods in the Context of Content Analysis**. Retrieved March 6, 2016, from http://www.isast.org/proceedingsQQML2009/PAPERS_PDF/Devi-Understanding_the_Qualitative_and_Quantitative_Methods_PAPER-QQML2009.pdf
- E-LIS. (2016). **Subject**. Retrieved February 13, 2016, from <http://eprints.rclis.org/view/subjects/>

- Krippendorff, Klaus. (2013). **Content Analysis: An Introduction to Its Methodology**. 3rd ed. London: Sage.
- Library of Congress. (2015). **Library of Congress Classification Outline**. Retrieved February 13, 2016, from <https://www.loc.gov/aba/publications/FreeLCC/Z-outline.pdf>
- Luo, Lili; & McKinney, Margaret. (2015, March). JAL in the Past Decade: A Comprehensive Analysis of Academic Library Research. **The Journal of Academic Librarianship**. 41(2): 123-129. Retrieved December 14, 2015, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S009913331500004X?via%3Dihub>
- Meng, Goon Foong; & Singh, Diljit. (2007). **Trends in Malaysian LIS Research 1996-2006: A Content Analysis of the MJLIS Articles**. Retrieved December 13, 2015, from <http://repository.um.edu.my/448/>
- OCLC Online Computer Library Center. (2011a). **WebDewey 23**. Retrieved March 25, 2016, <http://www.dewey.org/webdewey/mainClasses.html?recordId=ddc%3a02>
- (2011b). **Updates to DDC 23**. Retrieved March 25, 2016, from <https://www.oclc.org/dewey/updates/ddc23.en.html>
- Osorio, Nestor L. (2014). **An Analysis of Subject Coverage and Worldwide Involvement of E-LIS: The International Repository for Library and Information Science**. Retrieved February 15, 2016, from <http://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2648&context=libphilprac>
- Prasad, B. Devi. (2016). **Content analysis: A Method in Social Science Research**. Retrieved March 4, 2016, from <http://www.css.ac.in/download/Content%20Analysis.%20A%20method%20of%20Social%20Science%20Research.pdf>
- Prebor, Gila. (2010, December). Analysis of the interdisciplinary nature of library and information science. **Journal of librarianship and information science**. 42(4). Retrieved February 10, 2017, from <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0961000610380820>
- Rahul, Lokhande. (2014). **Content Analysis of Open Access LIS Journal "ALIS" (2002- 2011)**. Retrieved December 20, 2015, from <http://eprints.rclis.org/18283/>
- Reitz, Joan M. (2004). **Dictionary for Library and Information Science**. Westport: Libraries Unlimited.
- Schreier, Margrit. (2012). **Qualitative Content Analysis in Practice**. London: Sage.

- Sethi, Bipin Bihari; & Panda, Krushna Chandra. (2012, June). Growth and nature of international LIS research: An analysis of two journals. **The International Information & Library Review**. 44(2): 86-99. Retrieved December 19, 2015, from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1057231712000203>
- Tuomaala, Otto; Järvelin, Kalervo; & Vakkari, Pertti. (2014, July). Evolution of Library and Information Science, 1965–2005: Content Analysis of Journal Articles. **Journal of the Association for Information Science and Technology**. 65(7): 1446-1462. Retrieved January 20, 2015, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.23034/epdf>
- Walia, Paramjeet Kaur; & Kaur, Manpreet. (2012). Content Analysis of Journal Literature published from UK and USA. **Library Philosophy and Practice**. Retrieved January 20, 2015, from <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/833/>
- Zins, Chaim. (2007). **Classification Schemes of Information Science: Twenty-Eight Scholars Map the Field**. Retrieved September 7, 2015, from <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/asi.20506/epdf>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบบันทึกข้อมูลบทความ

แบบบันทึกข้อมูลบทความ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ชื่อวารสาร..... ปีที่..... ฉบับที่..... หน้า.....

ชื่อบทความ.....

ชื่อผู้เขียนบทความ.....

ตอนที่ 2 ขอบเขตเนื้อหาบทความ

1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด

..... 1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

..... 1.4 สังคมสารสนเทศ

..... 1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ

..... 1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ

..... 1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและงานประพันธ์

2. ประเภทของห้องสมุดและสถาบันสารสนเทศ

..... 2.1 หอสมุดแห่งชาติ

..... 2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

..... 2.3 ห้องสมุดเฉพาะ

..... 2.4 ห้องสมุดโรงเรียน

..... 2.5 ห้องสมุดประชาชน

..... 2.6 หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์บริการข้อมูล

3. การบริหารและการจัดการห้องสมุด

..... 3.1 การบริหารงานทั่วไป

..... 3.2 การบริหารงานบุคคล

..... 3.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

..... 3.4 การประชาสัมพันธ์และการตลาด

..... 3.5 มาตรฐานห้องสมุดและการประเมินคุณภาพ

..... 3.6 การจัดการความรู้

..... 3.7 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

..... 3.8 การจัดทำสถิติและรายงานประจำปี

4. งานเทคนิคของห้องสมุด

..... 4.1 การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

..... 4.2 การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

5. งานบริการของห้องสมุด

- 5.1 บริการของห้องสมุด
- 5.2 กิจกรรมของห้องสมุด
- 5.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

6. ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ

- 6.1 ทรัพยากรสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ
- 6.2 การวิเคราะห์และประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

7. เทคโนโลยีสารสนเทศ

- 7.1 ระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศ
- 7.2 ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต
- 7.3 เว็บไซต์ สื่อสังคม
- 7.4 ห้องสมุดอัตโนมัติ
- 7.5 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล ห้องสมุดเสมือน
- 7.6 โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม โปรแกรมจัดการวารสาร/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์
- 7.7 การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 3 ประเภทบทความ

- 1. บทความทั่วไป
- 2. บทความวิชาการ
- 3. บทความวิจัย
- 4. บทความปริทัศน์

ตอนที่ 4 สถานภาพของผู้เขียนบทความ

- 1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
 - 1.1 อาจารย์
 - 1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ
 - 1.3 นักศึกษา
- 2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ
 - 2.1 กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ (โปรดระบุ)
- 3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ
 - 3.1 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ

ภาคผนวก ข
แบบวิเคราะห์หีบความ

แบบวิเคราะห์บทความด้านขอบเขตเนื้อหาบทความ

ขอบเขตเนื้อหา	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวม ทั้งหมด
1. ภูมิหลังทางบรรณารักษศาสตร์ฯ							
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุด							
1.3 การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.4 สังคมสารสนเทศ							
1.5 อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และสื่อ							
1.6 กฎหมายและจริยธรรมสารสนเทศ							
1.7 ประวัติบรรณารักษ์ นักเขียนและ งานประพันธ์							

แบบวิเคราะห์บทความด้านประเภทบทความ

ประเภทบทความ	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวมทั้งหมด
1. บทความทั่วไป							
2. บทความวิชาการ							
3. บทความวิจัย							
4. บทความปริทัศน์							

แบบวิเคราะห์บทความด้านสภาพของผู้เขียนบทความ

สภาพของผู้เขียนบทความ	ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2540 - 2545	รวม	ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2551	รวม	ช่วงที่ 3 พ.ศ. 2552 - 2557	รวม	รวมทั้งหมด
1. กลุ่มวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์							
1.1 อาจารย์							
1.2 บรรณารักษ์ นักสารสนเทศ							
1.3 นักศึกษา							
2. กลุ่มวิชาชีพอื่นๆ							
2.1 อาจารย์สาขาวิชาอื่นๆ							
2.2							
3. กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ							
3.1 กลุ่มไม่ปรากฏวิชาชีพ							

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอัญชลิตตา อินทะไชย
วันเดือนปีเกิด	15 พฤศจิกายน 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	46/278 ซ.ประชาอุทิศ 18 แขวงดอนเมือง เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	บรรณารักษ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ จังหวัดลำพูน
พ.ศ. 2550	ศศ.บ. (สารสนเทศศึกษา) เกียรตินิยมอันดับสอง จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2560	ศศ.ม. (สารสนเทศศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ